

JELENTÉS

DEÁK FERENC
MEGYEI ÉS VÁROSI
KÖNYVTÁR

2013.



Bevezetés

Nagyon nehéz esztendő összegzését tartalmazza intézményünk 2013. évi beszámolója. Ebben az évben rövid idő alatt másodszor váltottunk fenntartót: 2011 végén a Zala Megyei Önkormányzattól a Magyar Állam fenntartásába kerültünk, egy évi állami működés után pedig a (2012-ben módosított önkormányzati és kulturális törvényeknek megfelelően) Zalaegerszeg Megyei Jogú Város lett a fenntartónk.

A városi közgyűlés határozata alapján, 2013. január 1-től az átvett megyei könyvtárba beolvasztásra került a korábbi József Attila Városi Könyvtár; létrejött a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár. Megszűnt egyúttal a megyei könyvtár önálló gazdasági szervezete, a gazdálkodási feladatokat a Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ gazdasági szervezetének kell ellátnia.

Az intézményegyesítést előzmények nélkül, a napi működés mellett hajtottuk végre, egy időben alakítva ki a szervezeti, munkavégzési és gazdálkodási kereteket. A legfontosabb dokumentumok, a szervezeti és működési szabályzat, a könyvtárhasználati szabályzat és a kollektív szerződés március–áprilisban készen voltak. Sajnos, a gazdálkodási szabályzatok egy része még nem készült el, mert a gazdálkodást ellátó Keresztury Dezső Városi Művelődési Központnak nincs kinevezett gazdasági vezetője, a feladattal megbízott belső munkatársnak viszont sem ideje, sem kompetenciája sincs a szabályzatok elkészítésére.

Költségvetésünk az év elején készült el; mikor terveztük, még nem tudtuk, hogy milyen módon lehet a különböző forrásokkal, különösen pedig a kistélepülési kiegészítő állami támogatással számolni, gazdálkodni. Az elkészült költségvetés igen feszesnek bizonyult, jelentős bevételi kötelezettséget, átvenni tervezett pénzeszközöket tartalmazott, így csak a legnagyobb takarékosággal lehetett a működőképességet megőrizni. A kistélepülési kiegészítő állami támogatás felhasználását meghatározó jogszabály május végén jelent meg, s így e hatalmas, az intézményi költségvetést gyakorlatilag megduplázó forrást a második félévben tudtuk felhasználni, ennek szabályait is ugyanúgy menet közben alakítva ki. A kistélepülési könyvtárellátási szolgáltató rendszerben 236 Zala megyei település részére végeztünk dokumentum-ellátási, rendezvényszervezési, infrastruktúra-fejlesztési feladatokat – ebben a tevékenységünkben öt városi könyvtárral működtünk együtt. A kistélepülési ellátás rengeteg feladatot adott intézményünknek, melyet csak munkatársaink igen széles körű igénybevételel tudtunk teljesíteni – sokan szabadidejük terhére is vállaltak megbízásokat, hiszen az állományrendezési, rekordfelviteli, képzési, rendezvényszervezési feladatokat csak így lehetett időben megoldani.

Az intézményegyesítési folyamat során egységesítettük a dokumentum-beszerzést, a megyei könyvtári ellátási tevékenységet, az olvasószolgálati munka feltételeit, térítési díjait. Megkezdtuk a két korábbi könyvtár integrált könyvtári rendszerének egy adatbázisba szervezését – ez 2014-ben fog befejeződni, mert még számos technikai feltételnek is teljesülnie kell hozzá. Pályázati támogatásokból új arculata készül intézményünknek és megújul a honlap is.

Szakmai szempontból mindenképpen sikeres évet zártunk, folyamatosak voltak rendezvényeink, sőt a gyermekkönyvtárban új foglalkozássorozat is indult, a Tappancs Barkácsműhely. Nagy népszerűségnek örvendtek az Öröm kör és a Keresztury Irodalmi Kör összejövetelei. Megünnepeztük a József Attila Városi Könyvtár 50 éves születésnapját, ebből az alkalomból egy elektronikus formátumú könyvtártörténeti kiadványt is megjelentettünk. Egy éves huzavona után elindíthattuk az olvasásfejlesztéssel kapcsolatos TÁMOP pályázatunkat, közben pedig zajlik a munkatársaink továbbképzését segítő másik TÁMOP pályázatunk.

Folyamatosan áptuk kapcsolatainkat a város és a megye kulturális intézményeivel, különösen a Göcseji Múzeummal, a Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltárával – a szakmai, helytörténeti együttműködés mellett restaurálási, állományvédelmi szolgáltatásokat is végeztünk számukra. Szoros kapcsolatot tartottunk a civil kulturális egyesületekkel, a peremkerületek önszerveződő művelődési közösségeivel, rendezvények szervezésével is segítettük tevékenységüket. A muravidéki magyar kulturális élet támogatásában is élénken részt vettünk, számos rendezvény, kiadványkészítés kapcsán együttműködve a helyi oktatási intézményekkel, a lendvai városi könyvtárral, a művelődési intézményekkel.

Új úton indult el intézményünk a 2013-as évben: új fenntartóval, új szervezetben, új feladatokkal – az elmúlt év fejleményei nyomán reméljük, továbbhaladásunk is sikeres lesz.

Zalaegerszeg, 2014. február 28.

Kiss Gábor
igazgató

Gyűjteményszervezés

A megyei és a városi könyvtár összevonása következtében intézményünkben közös gyűjteményszervező csoport kezdte meg munkáját ebben az évben. Egyelőre külön helyszínen, a korábbi gyakorlatnak megfelelően dolgoztak a kollégák, munkájukat a csoport vezetője hangolta össze. A tagkönyvtárhoz tartozó négy fiókkönyvtár részére is végeztek gyarapítást és feldolgozást a József Attila Városi Tagkönyvtárban. Összesen 7 fő látta el a gyarapítás és feldolgozás munkafolyamatait, nem csak a nyilvános szolgáltatások, hanem az újjászerveződött KSZR részére is.

Állománygyarapítás

Az egybeszámítási szabály alapján intézményünk a könyvbeszerzés érdekében közbeszerzési eljárást indított, amelynek egyedüli pályázója és nyertese a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. volt. Sajnos csak az év második felében tudtuk elkezdni a szerzeményezést. Ezután folyamatosan vásároltunk, elvégeztük a beérkezett dokumentumok feldolgozását, analitikus feltárását integrált rendszerünkben.

A folyóiratok előfizetése folyamatos volt. Törekedtünk arra, hogy racionalizáljuk és összehangoljuk a rendeléseket a két könyvtári szolgáltatóhely között. Az archiválás a Deák-könyvtár feladata, a tagkönyvtárban csak rövid őrzési idejű időszakos dokumentumok maradtak. Az elektronikus is elérhető folyóiratok köre egyre nő, biztosítjuk a használók számára a hozzáférést. Csak digitális formában, *előfizetéssel* kétféle folyóirat jár könyvtárunkba, nyomtatott formában 288 féle, közülük több digitálisan is elérhető. Kiadói ajándékként, rendszeresen 77 féle folyóirat érkezik

Az audiovizuális dokumentumok beszerzését a második negyedévtől folyamatosan végeztük, a kistélepülési ellátás keretében beszerzett könyvek, hangoskönyvek, hangzó CD-k és DVD filmek feldolgozása és állományba vétele is folyamatos volt.

A gyarapodás az alábbiak szerint alakult:

Dokumentumtípus	Tervezett összeg (Ft)	Gyarapodás értéke (Ft)	db
Könyv	6.500.000	9.215.773	5.150
Folyóirat	2.600.000	1.949.012	375
AV dokumentum	400.000	554.149	442
Összesen	9.500.000	11.718.934	5.967

Az *érdekeltségnövelő támogatás* 3.205.000 forintos összege segítette a beszerzést. Jelentős az *ajándék, és a kötelezpéldány* nagyságrendje: 1.466 db dokumentum, 2.181.6669 forint értékben. Ennek egy része a helyismereti gyűjteményt gazdagította.

Könyvek beszerzése

	Darab	Érték (Ft)
Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár	5.150	9.215.773
Ebből József Attila Városi Tagkönyvtár	2.189	3.664.680

2013-ban a korábbi évekhez hasonló összegekből gazdálkodhattak a tagkönyvtárak, egyelőre külön-külön vezérelve. Erős válogatás, alapos megfontolás útján a használók számára megfelelő választékot próbáltunk biztosítani a szak-, szép- és gyermekirodalom beszerzésénél.

A gyarapodás forrásai

Beszerzés forrása	Darab	Ár (Ft)
Könyvtárellátó Kft.	3.703	6.952.640
Egyéb forrás	16	65.743
Xerox	4	3.143
Ajándék	1.361	2.093.514
Kötelezpéldány	66	100.733
Összesen	5.150	9.215.773

A közbeszerzés miatt elenyésző az egyéb forrásból vásárolt könyvek száma, ajándék viszont folyamatosan érkezik. A kötelezpéldányok begyűjtésére, valamint a nemzetiségi és helyismereti anyag gyarapítására kiemelt figyelmet fordítunk. Nemzetiségi dokumentum 70 darab, 181.300 forint értékben került beszerzésre.

Könyvtári állományunk legnagyobb százalékát a könyv jellegű dokumentumok alkotják. A könyvtár állományának összetétele változatos. A Deák-könyvtárban a szakirodalom dominál, a tagkönyvtárban néhány szakterület kivételével inkább az igényesebb ismeretterjesztő munkák, a népszerű szépirodalom és a gyermekirodalom iránti érdeklődés számottevő. A fiókkönyvtárak esetében a bestseller jellegű kiadványok és a gyermekkönyvek keresettek. A szerzeményezés során előnyt élveznek a már meglévő *sorozatok* folytatásai, a *kötelező irodalom*, a kedvelt írók művei.

Gyarapításunk 37 százaléka volt szakirodalom (1.902 db), a felnőtt szépirodalom 37,5 százalék (1.937 db), a gyermek- és ifjúsági irodalom (1.311 db) pedig 25,5 százalék.

Audiovizuális dokumentumok

2013-ban összesen 442 darab nemhagyományos dokumentumot szerzeményeztünk és vettünk állományba 554.149 forint összértékben. Ezek megoszlását az alábbi táblázat mutatja:

Beszerzés helye	CD		Hangoskönyv		DVD		DVD-ROM, CD-ROM	
	darab	forint	darab	forint	darab	forint	darab	forint
Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár	121	150.408	42	91.802	267	297.372	12	14.567
Ebből József Attila Városi Tagkönyvtár	40	48.701	33	69.646	91	154.041	5	4.724

Továbbra is nagy az érdeklődés a CD lemezek és a DVD filmek iránt, amit igyekszünk is kielégíteni. A hangoskönyvek is rendkívül népszerűek, ezek beszerzését a viszonylag kevés új megjelenés nehezíti. A CD-ROM-ok és DVD-ROM-ok leginkább ajándékozással kerülnek állományunkba.

Állományapasztás

2013-ban 15.965 darab dokumentumot (9.971 db könyvet, 657 db bekötött folyóiratot, 2 db CD-t, 2 db CD-ROM-ot, 11 db DVD-t és 5.322 db videokazettát) töröltünk állományunkból, összesen 3.337.909 forint értékben. Tervszerű állományapasztás következtében 9.677 darabot, elhasználódás miatt 6.240 darabot és behajthatatlan követelés okából mindössze 48 darab dokumentumot kellett selejtezni. A főléspéldány jegyzékek alapján, valamint a lakosság számára tartott kiadások sok alkalmával hasznosulnak az állományból kivont dokumentumok.

A két korábbi könyvtár állományának összehangolása során a tagkönyvtár bekötött folyóiratainak jó részét kivontuk az állományból, mivel nincs szükség több példányos megőrzésre. A videokazetta állományrész megszüntetése is szükségessé vált, mivel a használata nem jellemző – fizikai állapotuk sem teszi lehetővé a további megőrzést.

Feldolgozás

Az adatbázis építése a letölthető rekordok útján történik. A rekordok egységesítését folyamatosan végeztük. Analitikusan feltártuk a gyakran keresett témák tanulmányköteteit, illetve a szépirodalmi antológiákat. A főléspéldányokat a duplumraktárba helyeztük át, ahonnan a korábbiakat folyamatosan selejteztük is.

Dokumentumállományunk visszakereshető az on-line katalógusban, valamint tematikus jegyzékekkel is segítettük személyes és távhasználóink tájékozódását. A honlapon ajánlókat helyeztünk el, amelyeket rendszeresen frissítünk.

Elkezdtek a két könyvtár adatbázis egységesítésének előkészítését. Összevetettük az adatbázisokat, egyeztetettük a bibliográfiai adatok formátumát és adattartalmát, az olvasói adatok megjelenítését. Teszteltük az új szerkezetű adatbázist és felkészítettük munkatársainkat a használatára. Ezt követő feladatunk az egységes adatbázis-építési szabályzat kidolgozása.

A megyei feladatellátás keretében végeztük a KSZR dokumentumainak feldolgozását. Segítséget nyújtottunk a helyi állományok feltárásában, az állományellenőrzések lebonyolításában és dokumentálásában.

Kapcsolatot tartottunk a szolgáltatásban részt vevő városi könyvtárak gyarapító munkatársaival. Szerveztük és összehangoltuk a könyvszállításokat, a reklamációkat, a számlák nyilvántartását, az adatbázisba való bedolgozást.

Informatikai és marketing feladatok

Az adatbázis biztonságos működését szolgáló informatikai feladatokat folyamatosan végeztük, kapcsolatot tartottunk az integrált rendszer fejlesztőivel. Biztosítottuk a belső számítógépes hálózat működőképességét. Szerveztük a munkaállomások rendszeres felülvizsgálatát, javítását, hiba esetén helyettesítését. A kistélepülési állományok helyszíni feldolgozásához eszközöket biztosítottunk. Végeztük a kistélepülési és saját dolgozóink informatikai és szakmai felkészítését a kliens program használatára.

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár dokumentumállományának alakulása

Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár

Dokumentumfajta	2012. december 31.		2013. évi gyarapodás		2013. évi törlés		2013. december 31.	
	darab	forint	darab	forint	darab	forint	darab	forint
Könyv	220.909	116.530.591	2.961	5.828.648	7.210	743.498	216.660	121.615.741
Hanglemez LP	3.740	364.196					3.740	364.196
CD lemez	2.398	5.247.592	90	152.432			2.488	5.400.024
Hangkazetta	911	222.861			911	222.861		
Hangoskönyv (kazetta)	4.411	286.370			4.411	286.370		
Videokazetta	268	738.911					268	738.911
Programlemez	197	452.191					197	452.191
CD-ROM	439	2.172.145	7	12.500			446	2.184.645
DVD	493	823.359	176	182.031			669	1.005.390
DVD-ROM-lemez	27	172.700					27	172.700
Mikrofilm	440	163.467					440	163.467
Metszet	5	7.160					5	7.160
Összesen	234.238	127.181.543	3.234	6.175.611	12.532	1.252.729	224.940	132.104.425

József Attila Városi Tagkönyvtár

Dokumentumfajta	2012. december 31.		2013. évi gyarapodás		2013. évi törlés		2013. december 31.	
	darab	forint	darab	forint	darab	forint	darab	forint
Könyv	96.626		2.189		3.418		95.397	
CD lemez	2.498		73		2		2.568	
Videokazetta	1.010						1.010	
CD-ROM	490		5		2		493	
DVD	1.541		91		11		1.621	
Összesen	102.165	72.457.176	2.358	4.184.524	3.433	1.085.180	101.090	74.556.520

A könyvtári állomány összesített adatai

Dokumentumfajta	2012. december 31.		2013. évi gyarapodás		2013. évi törlés		2013. december 31.	
	darab	Forint érték	darab	Forint érték	darab	Forint érték	darab	Forint érték
Könyv	317.535		5.150		10.628		312.057	
Hanglemez LP	3.740						3.740	
CD lemez	4.896		163		2		5.057	
Hangkazetta	911				911			
Hangoskönyv (kazetta)	4.411				4.411			
Videokazetta	1.278						1.278	
Programlemez	197						197	
CD-ROM	929		12		2		939	
DVD	2.034		267		11		2.290	
DVD-ROM-lemez	27						27	
Mikrofilm	440						440	
Metszet	5						5	
Összesen	336.403	199.638.719	5.592	10.360.135	15.965	3.337.909	326.030	206.660.945

Olvasó- és tájékoztató szolgáltatások

(Gyermekeolvasó-szolgálat és JAVTK külön fejezetben)

Könyvtárhasználati adatok a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban 2012–2013-ban

Könyvtárhasználat (KSZR nélkül)	2012. év	2013. év	Változás %-ban az előző évhez képest
Beiratkozott olvasó száma (fő)	7.858	7.495	95,38
helybenhasználat (személyes használat!) (db)	93.356	100.392	107,53
távhasználat (db)	362.792	385.371	106,22
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	193.593	228.379	117,96
Helyben használt dokumentumok száma (db)	90.033	93.899	114,01
Könyvtárközi kölcsönzés (beérkezett kérés) – küldött dokumentum (db)	351	555	158,11
Könyvtárközi kölcsönzés (általunk küldött, kért kérés) – kapott dokumentum (db)	780	420	53,84
Irodalomszolgáltatás (db)	510	522	102,35
Helytörténeti gyűjtemény használata (db)	711	721	101,40
Zenei gyűjtemény használata (db)	10.932	10.940	100,07
E-dokumentum kölcsönzése (db)	0	0	0

Ebből könyvtárhasználat a József Attila Városi Tagkönyvtárban 2012–2013-ban

Könyvtárhasználat (KSZR nélkül)	2012. év	2013. év	Változás %-ban az előző évhez képest
Beiratkozott olvasó száma (fő)	3.493	3.363	96,27
helybenhasználat (személyes használat!) (db)	40.102	45.621	113,76
távhasználat (db)	53.624	157.192	293,13
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	70.231	75.380	107,33
Helyben használt dokumentumok száma (db)	29.883	29.816	99,77
Könyvtárközi kölcsönzés – küldött dokumentum (db)	83	-	-
Könyvtárközi kölcsönzés – kapott dokumentum (db)	247	-	-
Irodalomszolgáltatás (db)	180	42	23,33
Helytörténeti gyűjtemény használata (db)	-	-	-
Zenei gyűjtemény használata (db)	4.281	3.435	80,02
E-dokumentum kölcsönzése (db)	-	-	-

Olvasó- és tájékoztató szolgálat

Személyi feltételek

Az Olvasó- és tájékoztató szolgálat létszáma 2013-ban – a korábbi évekhez hasonlóan – a szolgáltatások zökkenőmentes biztosításához minimálisan szükséges szinten volt. Már előző év decemberétől egy fő önkéntes vett részt munkánkban, elsősorban a helyismereti gyűjteményben segített a feladatok megoldásában. 2013 márciusától a gyermekkönyvtárból egy könyvtáros nyugállományba

vonult, ettől kezdve a gyermekkönyvtár 2,5 fővel oldotta meg a napi feladatokat. Amennyiben a helyzet megkívánta, 2013-ban is bevontuk az olvasószolgálati munkába más csoportok munkatársait, figyelembe véve azt, hogy a többi területen dolgozók is erősen túlterheltek.

Tárgyi és technikai feltételek

A korábbi pályázatoknak köszönhetően számítógépparkunk felszereltsége komoly minőségi változáson esett át. Ez a minőségi fejlődés a gyorsabb és hatékonyabb elektronikus szolgáltatásaink biztosításának alapvető feltétele. Számítógépeink rendszeres karbantartásáról ebben az évben is folyamatosan gondoskodtunk, meglévő gépparkunk minél jobb kihasználására törekedtünk. Jelenleg *öt szolgálati* géppel rendelkezünk, a számítógépes katalógusok igénybevételére és *internetezésre alkalmas* gépeink egyaránt jól felszereltek, napjaink igényeinek megfelelnek. Jól használható az A/3-as méretű dokumentum-szkennerek, ez jelentős mértékben emeli szolgáltatásaink színvonalát.

Olvasóink szívesen használták a felnőtt olvasóterem megújult bútorzatát, melyet a korábbi években pályázati támogatásból sikerült létrehozni. Látogatóink örömmel olvastak, kutattak, tanultak a barátságosabb és kényelmesebb olvasóteremben, amely jelenleg többfunkciós közösségi színtérként funkcionál. A „*lapozgató*”, (újságolvasó) bútorzata szintén megújult, így esztétikailag tetszetősebb és kényelmesebb helyen tudják látogatóink a legfrissebb újságjainkat, lapjainkat böngészni.

Szolgáltatások

Dokumentumszolgáltatás, tájékoztatás, irodalomkutatás

Mint ahogy több éve, most is nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy a felnőtt könyvkiválasztó térben olyan könyvek közül válogathassanak olvasóink, melyek tartalmi és formai szempontból is megfelelőek, vonzóak. A tartalmi szempontból elavult könyveket a szépirodalom, valamint egyes szakok anyagából leválogattuk, s a megfelelő példányszámok figyelembevételével törlésre készítettük elő, illetve a duplumraktárban helyeztük el. Ebből adódóan az elmúlt évben a duplumba átsorolt könyvek száma *1.117 db* volt. Elsősorban tartalmi okok, valamint elhasználódás miatt törlésreadtunk az FR állományból, az olvasóteremből, a duplumraktárból és a könyvtáros segédállományból összesen *7.210 db* kötetet. Az olvasóterem állománya komoly vizsgálaton, átválogatáson esett át, de ugyanígy folytatódott a duplumraktárban tárolt állomány átvizsgálása is; folyamatosan egyeztetjük a duplumszámok alapján kinyomtatott címlistát a polcon lévő könyvekkel. Ezek a listák a selejtezéshez is támpontot nyújtanak. A kettőnél több példányban meglévő, tartalmilag elavult, a kölcsönzési forgalomban kevésbé vagy egyáltalán részt nem vevő kötetekből egy-egy példányt törlésre küldünk, így helyet biztosítunk más könyvek számára. A polcon lévő elhasználódott könyvek száma folyamatosan csökken. Időről időre áttekintjük az egyes területek könyvállományát, s azokat, melyeket nem tudunk újjal pótolni, próbáljuk mihamarabb *beköltetni*.

Hangkazetta állományunk nagy részét, 5.322 darabot szintén törlésreadtuk. Ez a dokumentumtípus nagyon kiszorult az olvasói használat köréből, s mivel folyamatos helyhiánnyal küszködünk, az állomány nagyfokú selejtezése mellett döntöttünk.

A nyári zárás időszaka alatt kiemelkedő feladatunk volt az FR raktár tartalmi s formai szempontból való felülvizsgálata. Az állományrészben komoly selejtezési munkálatok folynak immár 2011 vége óta. Az itt lévő dokumentumok mérlegelés után selejtezésre, esetlegesen átsorolásra kerültek a kölcsönözhető, illetve duplumraktár állományrészbe. A kölcsönzőtérben kiemelt figyelmet szenteltünk a könyvek jelzetelésének; folyamatosan javítottuk, pótoltuk azokat, melyek olvashatatlanná váltak.

A korábban elnyert TIOP pályázat alapján – az RFID rendszer bevezetéséhez – a kölcsönzésbe bevont állományok dokumentumait el kell látnunk RFID-tagekkel. A munkafolyamat első fázisaként a felnőtt- és gyermek szabadpolcos kölcsönözhető állomány, majd a két kézikönyvtári állomány, illetve az alagsori „szürke” raktár egy részének beragasztását végeztük el. Ez a munka az elmúlt évben folytatódott; ebben az évben az alagsori raktár „ragasztását” befejezzük. A dokumentumok azonosítását, szükség esetén kötészetre illetve törlésre való küldését is elvégeztük ezeken az állományrészekben.

Kintlévőségeink behajtásában komoly fennakadást jelentett az elmúlt év. A közjegyzőkhöz benyújtott fizetési meghagyási eljárás folyamatát még nem dolgoztuk ki, komoly mérlegelést kíván annak eldöntése, hogy milyen tartozási összeg felett fordulunk ehhez az eszközhöz, hiszen a legalacsonyabb közjegyzői díj 5.000 forint. A munka elindítását hátráltatta az intézmény fenntartójának és számlavezető bankjának többszöri változása is; a tartozások rendezését 2014-ben mindenképpen elkezdjük.

A dokumentum-szolgáltatás alapvető feladatunk, saját állományból azonban egyre kevésbé tudjuk az igényeket kielégíteni: könyvtárközi kölcsönzéssel, saját építésű, illetve az Interneten elérhető adatbázisok ajánlásával, ezek anyagának felhasználásával, közvetítésével igyekszünk az állományunkban meglévő hiátusokat kitölteni. A gyűjteményes művek analitikus feltárása szintén nélkülözhetetlen számunkra. Az újonnan beszerezett dokumentumok analitikája mellett folytattuk a korábbi, még fel nem tárt dokumentumok részletező feltárását is.

Irodalomkutatást olvasói kérésre tíz témában végeztünk. A jobb visszakereshetőség és a korábbi találatok felhasználása céljából folytattuk a könyvtár által végzett irodalomkutatások eredményeinek számítógépes rögzítését.

Elektronikus szolgáltatások

A korábbi sikeres TÁMOP pályázatnak köszönhetően mind szerkezetében, mind tartalmában egy sokkal tetszetősebb, informatívabb honlapon keresztül tájékoztattuk az olvasókat az aktualitásokról és változásokról, e módon is felhívtuk figyelmüket újdonságainkra, rendezvényeinkre. Egyértelműen elnyerte használóink tetszését ez a fejlesztés, ami folyamatos feladatot is jelent, hiszen a frissítésekről és a karbantartásról nekünk kell gondoskodni.

Statisztikai adatainkból kitűnik, hogy a személyes használatok csökkenése mellett a távhasználatok száma szintén csökkent. A távoli hozzáférés nyújtotta lehetőségek megismertetését az érdeklődőkkel még kiemeltebben kell kezelnünk, hiszen az olvasók egyre célzottabban keresik a dokumentumokat, látogatják az intézmények honlapjait.

Továbbra is közkedvelt a havi rendszerességgel szerkesztett *elektronikus hírlevél*, melyben értesítjük olvasóinkat a legfrissebb eseményekről, érdekesebb hírekről, találkozókról, vetélkedőkről. Olvasóink Skype-on és Facebookon is elérhetik könyvtárunk tájékoztató szolgálatát, bár a Skype használata az utóbbi időben visszaszorult. Ezek segítségével ingyenesen hívhatnak bennünket az interneten keresztül vagy kaphatnak felmerülő kérdéseikre gyors választ üzenetváltással. Olvasószolgálatunk e-mailen történő megkeresése továbbra is népszerű, főleg hosszabbítási kérelmek futnak be hozzánk, naponta átlagosan négy megkeresés, de egyéb kérések teljesítése is gyorsabb ezen a csatornán keresztül. Könyvtárunk friss beszerzéseit a *Könyvajánló* rovat recenziói segítségével népszerűsítjük, külön a szép- illetve szakirodalmat.

TextLib integrált könyvtári rendszerünk fejlesztése az elmúlt évben már lehetőséget nyújtott arra, hogy olvasóink a megfelelő azonosító és jelszó segítségével nyomon követhetik „Olvasói állapotukat”. Ez az on-line katalógus olyan funkciója, mely pontosan követhetővé teszi, hogy az olvasó milyen könyveket kölcsönzött ki, s azoknak mi lesz a kölcsönzési határideje. Ezen a webhelyen az olvasó a dokumentumot meghosszabbíthatja, sőt, amennyiben a keresett dokumentum

kölcsönzés alatt van, előjegyezheti. Olvasóközönségünk azon része, amely már jártasságot szerzett e funkciók használatában, előszeretettel alkalmazza.

Helyben használható adatbázisaink (EBSCO-adatbázisok és az OptiJus jogi adatbázis) kihasználtsága nagyon változó volt: az EBSCO-adatbázisokat célzottan „hívják segítségül” a keresett témákhoz látogatóink. Ez az adatbázis rendkívül jó találatokat nyújt üzleti, műszaki, orvostudományi, pedagógiai témájú szakdolgozatokhoz, előadásokhoz, prezentációkhoz, bár a használatára továbbra is hatással van az, hogy viszonylag magas szintű angolnyelv-ismeretet igényel; ennek ellenére egyre ismertebb és kedveltebb olvasóink körében. Az elmúlt évben is előnyben részesítették használóink azokat az adatbázisokat (pl. MATARKA), amelyek sok esetben teljes szöveggel is tartalmazzák a cikkeket, nem csupán azok bibliográfiai adataival segítik a kutatómunkát.

Az OptiJus Elektronikus Jogi Adatbázis segítségével olvasóink jogi kérdéseire megfelelő tájékoztatást tudunk nyújtani, bár az ilyen jellegű kérdések számában csökkenést tapasztaltunk.

Továbbra is kedvelt adatbázis a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár „Irodalmi kritikák, tanulmányok bibliográfiája” című adatbázis, az Országos Széchényi Könyvtár „Humanus” adatbázisa, a Digitális Irodalmi Akadémia, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum „Pedagógiai adatbázisa”; a Britannica Hungarica on-line változata szintén nagyon hasznos segédeszköz, rendkívül gazdag anyaga és felhasználóbarát keresőfelülete egyre népszerűbb az olvasók és a könyvtárosok körében. Mindenképpen meg kell említenünk a TextLib közös kereső felületét, melyet a dokumentumok lelőhelyének felkutatásában nagyon gyakran használunk.

Ebben az évben is gondoztuk saját, könyvtárunk honlapjáról elérhető adatbázisainkat: a *Folyóiratok a Zala megyei közgyűjteményekben* című, internetes adatbázis már korábban több adattal, a kiadvány honlapjának címével, elérhetőségekkel lett kiegészítve. A kiadványadatok aktualizálása, rendszeres karbantartása az utóbbi két évben komoly nehézségekbe ütközik, ugyanis a *partnerkönyvtárak* a folyóirat-állományukban bekövetkezett változásokat egyre kevésbé, sokszor egyáltalán nem továbbítják az adatbázis karbantartásáért felelős munkatársunk felé, így a frissítés, aktualizálás egyre nehezebb, szinte lehetetlen. 2013-ban is gondoztuk a *Zalai életrajzi kislexikon* internetes változatát (*Nevezetes Zalaiak*), elvégeztük a szükséges javításokat, kiegészítéseket; az adatbázis jól működik, kiválóan használható. Tovább folytattuk a *MATARKA (Magyar folyóiratok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa)* építését, a Pannon Tükör és a Hévíz további számainak bevitelével.

Közönségkapcsolatok (PR)

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár sokrétű tevékenység-rendszerének kiemelkedő részét képezi a rendezvények, találkozók, vetélkedők, koncertek szervezése és lebonyolítása. Ezekről idejekorán értesítjük a célközönséget, sajtóban, médiában, illetve szórólapokon, plakátokon hívjuk fel látogatóink figyelmét az aktuális eseményekre. Már több, mint két éve rendelkezik könyvtárunk Facebook-profillal, ez is a kapcsolattartás modern eszköze, ahol a naprakész könyvtári eseményeken és információkon túl, legalább naponta egyszer (hétvégén is) valamilyen gondolat, hangulat, idézet kerül megosztásra, ami nemcsak szórakoztatja az embereket, hanem sokszor elgondolkodtatja, megmosolyogtatja, véleményformálásra buzdítja. Facebook oldalunk közkedvelt, gyakran adnak hangot látogatóink pozitív, esetlegesen negatív véleményüknek.

Folyóiratok

Használat szempontjából a napilapok és folyóiratok tavaly is kiemelt helyet foglaltak el. 2013-ban 263-féle folyóiratról válogathattak olvasóink, ebből két folyóirat, a *Magyartanítás* és a *Pályázati Figyelő* elektronikusan érkezett. Előfizetett és ajándékba kapott lapjaink mellett rendsze-

resen megkaptuk a Könyvtárellátótól 34 határon túli magyar folyóirat példányait. Elektronikus folyóiratunk (*DFMK-Hírlevél*) ismertsége napról napra nő, a havonta megjelenő, aktuális információkat, olvasmányajánlókat tartalmazó periodikumnak egyre több az interneten feljelentkezett megrendelője. (Az *Olvasó Lurkóról* és a *Gyermekkönyvtári információról* a Gyermekolvasószolgálat, a *JAVTK hírlevélről* a JAVTK című fejezetben számolunk be.)

Előjegyzés

Évek óta folyamatosan magas az előjegyzések száma, a 2013-as évben 1.635 (2012-ben 1.385) alkalommal vettünk fel előjegyzést, ebben természetesen szerepelnek a webes előjegyzések is; ezzel a lehetőséggel két éve élhetnek olvasóink. Ez a magas szám is mutatja, hogy mennyire korlátozottak a lehetőségeink a beszerzésnél a példányszámok tekintetében, hiszen csak egy-két példányban tudjuk a könyveket, esetleg CD-ket beszerezni, holott sokkal többre lenne szükség. A könyvtári állományból 1.454 (2012-ben 1.139) esetben, a kistélepi állományból 181 (2012-ben 246) alkalommal jegyeztünk elő dokumentumot. Folytatódott az a tendencia, hogy a népszerű irodalom és a sikerkönyvek vezették az előjegyzési listát, a szakirodalom keresettsége egyre jobban háttérbe szorult. Az elmúlt évben a legtöbbször előjegyzett könyv *Dan Brown: Inferno* című kötete volt. Ezt követte *Nyáry Krisztián: Így szerettek ők*, majd *Leiner Laura: Bábel* című műve. Ez is jól mutatja, hogy a beszerzésnél az olvasmányos, népszerű irodalomnak kell előtérbe kerülni, hiszen használoink ezt igénylik. Az előjegyzések kiértékelésénél egyre többen kérik az e-mailes értesítés küldését. Az előjegyzések több mint 90 százalékát teljesíteni tudtuk.

Könyvtárközi kölcsönzés

Könyvtárközi kölcsönzés	száma		teljesítése		eredetiben		másolatban nyomtatott		elektronikusan	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Beérkezett kérések	533	555	533	555	414	501	28	1	91	53
Küldött kérések	268	420	268	396	237	345	7	34	24	41

A könyvtárközi kölcsönzés anyagi terhei az olvasók szempontjából – a magas postaköltségek miatt – jelentősen megemelkedtek. A beérkezett kérések száma 2013-ban jelentős mértékben emelkedett, ennek egyik komoly tényezője, hogy a József Attila Városi Tagkönyvtárban, illetve a megyei könyvtárhálózatban jelentkező kéréseket is intézményi szinten teljesítettük. A kölcsönzési határidők betartatása továbbra sem egyszerű, bár mióta a könyvtárközi kölcsönzéssel kikölcsönzött dokumentumra is az emelt késedelmi díj vonatkozik, a kirívó esetek száma jelentősen csökkent. A kölcsönzés adminisztrációja elektronikusan történik. Az ilyen módon történő teljesítés egyre ismertebb, s a számok alapján egyre népszerűbb is: Skype-ot és e-mait igénybe véve gyorsabban és olcsóbban teljesíthetők a kérések.

Könyvtárhasználók képzése

2013-ban a Nemzeti Kulturális Alaphoz benyújtott pályázatban vállaltak szerint két internet-használati tanfolyamot tartottunk. Ebből egy kurzuson alapfokú ismereteket oktattunk felnőtteknek, egy tanfolyamon pedig haladó szinten ismertettük meg a hallgatókat az Internet okos használatával (fájlkezelés, e-ügyintézés, vírusvédelem). TÁMOP pályázatunknak megfelelően novemberben *Az Internet varázslatos világa* címmel klubfoglalkozás-sorozatot tartottunk, melynek során a számítástechnikával és Internettel kapcsolatos szakkifejezések, a világhálón található weboldalak, szöveges

információk értelmezése és megértése közben az Interneten való keresést, böngészést, a világháló okos használatának mikéntjét tanulhatták meg a foglalkozássorozatok résztvevői.

A három tanfolyamon 18 fő sajátította el a mindennapi életben jól használható ismereteket. KSZR szolgáltatásként kisebb településeken is megszerveztük ezeket a tanfolyamokat. A siker nem maradt el. Egyértelműen népszerűnek mondhatók e kurzusok, folyamatosan jelentkeznek rá olvasóink.

Könyvtárbemutató foglalkozások, könyvtári gyakorlat

Ebben az évben is tartottunk könyvtárbemutató foglalkozásokat, főleg a középiskolák első éves, illetve az általános iskolák 8. osztályos tanulói számára. Bemutattuk könyvtárunk szolgáltatásait, gyűjteményünket, megismertettük őket a számítógépes katalógus használatával. Folytatnunk is kell a virtuális könyvtárhasználati foglalkozások népszerűsítését: 4 éve nagyon jól elindult az ilyen típusú „könyvtárhoz szoktatás”, ennek során középiskolásoknak állítottunk össze feladatsort, melyek megoldása a gyermekek számára nem okozott nehézséget, s a „játékos tanulás” e formájának fogadtatása is rendkívül kedvező volt. Az ilyen típusú programok számát szeretnénk még tovább bővíteni, s megragadni minden lehetőséget arra, hogy ez a korosztály újra az aktív könyvtárhasználók jelentős részét képezze.

Új igényként jelentkezett a napközis, tanórás gyermekek könyvtári foglalkoztatása. A nevelők fordultak intézményünkhöz azzal a kéréssel, hogy a tanórás-napközis gyermekeknek havonta egyszer, szükség esetén akár kéthetente könyvtárban megtartott előadásokat, játékos-humoros foglalkozásokat tartsunk. Örömmel tettünk eleget e kérésnek, hiszen az 5–8. osztályos korosztályról van szó, akik már egyre ritkábban használják intézményünk szolgáltatásait. Ősszel három alkalommal tartottunk ilyen találkozót, a tájékoztató könyvtárosok szinte kivétel nélkül részt vettek a foglalkozások összeállításában, lebonyolításában.

GatewayUK, EU információs sarok

A nyelvtanulás és a turisztikai információk továbbra is olvasóink érdeklődésének középpontjában állnak. A British Council Magyarországról való visszavonulásával e szervezet támogatási kerete megszűnt, emiatt – a könyvtár dokumentum-beszerzésre fordítható anyagi kondícióinak függvényében – továbbra is szükséges e területen egy jelentős állománybővítést végrehajtani.

Az EU-sarok kiemelt anyaga korábban már át- illetve besorolásra került a kölcsönözhető állományba. Az Európai Unióval kapcsolatos folyóiratokat és segédleteket továbbra is az olvasók rendelkezésére bocsátjuk, tájékoztatási munkánkban pedig az ingyenesen hozzáférhető Bruxinfo adatbázisát használjuk.

Zenei gyűjtemény

2013 májusától a zenei könyvtárost áthelyeztük a gyűjteményszervezési csoportba, emiatt e terület folyamatos felügyelete, a szakszerű tájékoztatás fenntartása komoly olvasószolgálati logisztikai munkát igényelt. Már korábban kedvezőbb, jobban hozzáférhető lett a gyűjtemény elhelyezése; az esztétikusabb, zárható, vitrines szekrényekben elhelyezett állományból könnyen válogathatnak látogatóink. Szívesen használják e „sarkot” a zenét kedvelők, bár továbbra is tapasztaljuk, hogy olvasóink számára e tényezőknél még fontosabb az újabb zenei CD-kínálat (s ugyanígy a DVD-kínálat is!), így e dokumentumok számát próbáltuk nagyobb mértékben bővíteni. Ez a kölcsönzési adatokban jól tükröződik, a DVD-k iránt tavaly nagyobb volt a kereslet. Látogatóink száma kismértékben csökkent, emiatt ebben az évben komolyabb propagandával újra felhívjuk e különleges gyűjteményre használóink figyelmét.

	2011	2012	2013
Látogatók száma	1.350	1.859	1.778
Kölcsönzött CD-k száma	860	701	512
Kölcsönzött hanglemezek száma	13	57	23
Kölcsönzött DVD-k száma	1.253	893	921
Helyben használt CD és DVD	3.830	3.249	2.836
Helyben kölcsönzött CD és DVD	1.544	1.574	1.435

Az elmúlt évben folytatódott a hagyományos lemezek analitikus feltárása. Készítettünk zenei műsor-összeállításokat, ajánló jegyzékeket a március 15-i, illetve anyák napi műsorokhoz. CD- és DVD-jegyzéket állítottunk össze, melyek hasznos segédletnek bizonyultak. A hangoskönyvek jegyzékét 2013-ban is kiegészítettük az új beszerzésekkel.

Helyismereti gyűjtemény

Helyismereti gyűjteményünkben ebben az évben is folytatódott a helytörténeti szempontból fontos könyvek és kurrens folyóiratok beszerzése, analitikus feltárása, sajtófigyelése. Folyamatosan gondoztuk a *Zalai életrajzi lexikon*, a *Keresztury Dezső bibliográfia* és a *Zalaegerszeg bibliográfia és kronológia* adatait tartalmazó adatbázist, ezekhez folytattuk az anyaggyűjtést és a gyűjtött anyagok előkészítését.

Közreműködünk a zalai képeslapokat tartalmazó adatbázis anyagának feltárásában, számos megyetörténethez kapcsolódó szakdolgozat, kutatási anyag készült segítségünkkel.

Az előző évekhez hasonlóan folytattuk a *Pannon Tükör* és a *Hévíz* folyóirat tartalomjegyzékeinek feldolgozását a MATARKA adatbázisban.

Könyvtárunkba került *Fülöp István* hagyatéka, az anyagot rendszereztük, visszakereshetővé tettük. A hagyatéka egy részét képező, *Bellosics Bálint* etnográfusról szóló fényképes és nyomtatott dokumentumokat közreműködésünkkel digitalizálta a lendvai városi könyvtár.

Az Arcanum Adatbázis Kft. részére digitalizálásra előkészítettük és átadtuk a *Zalamegye* című folyóirat 1882–1910. évfolyamait.

Előadást tartottunk a megyei közgyűjteményi napokon a régi zalai sajtóról. Rendhagyó történelemóra keretében ismertettük meg a zalaegerszegi Csány László Közgazdasági Szakközépiskola diákjait a helytörténeti gyűjteménnyel. Számos megyetörténethez kapcsolódó szakdolgozat, kutatási anyag készült segítségünkkel. Segédkeztünk a József Attila Városi Tagkönyvtárunk létrehozásának 50. évfordulójára rendezett kiállítás anyagának összeállításában.

Folytattuk a helyismereti gyűjtemény dokumentumainak analitikus feltárását. A Keresztury Irodalmi Kör rendezvényeihez szükség esetén képanyagot kerestünk, irodalomkutatást készítettünk, kiállítást rendeztünk.

Folytatódott a *Nádas Péter Gyűjtemény* anyagának feldolgozása. Folyamatosan figyelemmel kísértük a Nádas Péter műveiről szóló recenziókat, tanulmányokat és dokumentáltuk a megjelent anyagot az archívumban. A megjelent írások adatait külön adatbázis hiányában a TextLib integrált könyvtári rendszer katalógusában rögzítettük. Az íróval való megállapodás – és jó kapcsolat – révén az idegen nyelvű könyvek, recenziók, plakátok, stb. ajándék útján ez évben is gyarapították a gyűjteményünket.

Forgalmi adatok

Érvényes beiratkozással rendelkező olvasók száma

Év	Felnőtt	Gyermek	Összesen
2011	3.212	1.262	4.474
2012	3.117	1.248	4.365
2013	2.893	1.239	4.132

Az aktív könyvtárhasználók száma (vagyis az érvényes beiratkozással rendelkezők + a 238 napijegyet váltó látogatónk száma) 4.370 volt. A regisztrált könyvtárhasználók száma: 7.370.

Az alábbi táblázatban a 2013. évre érvényes beiratkozással rendelkezők számát tüntettük fel az egyes kategóriák szerint. Összehasonlításként a 2011–2012. évi adatok is láthatók.

A beiratkozott olvasók megoszlása

Év	Gyermek- olvasó	Aktív kereső	Főiskolai, egyetemi hallgató	Középiskolai diák	Egyéb tanuló	Nyugdíjas	Pedagógus	Egyéb
2011	1.262	1.258	539	437	194	589	115	80
2012	1.248	1.167	495	394	185	576	142	158
2013	1.204	959	445	357	223	584	121	107

A táblázat adataiból egyértelműen kitűnik, hogy az érvényes beiratkozással rendelkező olvasók száma kismértékben csökkent. Ennek egyik oka az az évek óta tapasztalható tendencia, hogy a személyes könyvtárhasználók száma egyre kevesebb. A távhasználatok száma az elmúlt években stagnált, 2013-ban viszont csökkent. Az olvasók elég komoly hányada, így a középiskolások, különösen pedig a felsőfokú intézmények hallgatói már célzottan „kutatnak” a megadott kötelező illetve ajánlott irodalom után; előbb az on-line katalógusokban tájékozódnak, s csak abban az esetben keresnek fel bennünket személyesen, ha a dokumentum megtalálható a könyvtárban. Sok esetben on-line (az interneten) küldik az oktatók az elolvasandó anyagot (tanulmányokat, cikkeket, köteteket) tanítványaiknak, s nemegyszer halljuk a hallgatóktól, hogy csak azt olvassák el, amit tanáraik átküldtek illetve kötelezően kijelöltek számukra. Így a témában való komolyabb elmélyülés, a „hozzaolvasás” fokozatosan csökken, szinte eltűnik a felsőoktatásból. A személyes könyvtár-használatnak pedig pontosan ebben a szakaszban lenne komoly jelentősége.

Továbbra is tény hogy az olvasók számának csökkenésére hatással van a Zala Megyei Pedagógiai Intézet Könyvtárának épületünkben való működtetése. A gyermekkönyvtár korábbi olvasótermében kerültek elhelyezésre, így a könyvtárat rendszeresen látogató gyermekcsoportok száma az elmúlt évben is alacsonyabb volt, a foglalkozások, könyvtári órák lebonyolítása nem volt zavartalan.

Az érvényes könyvtári tagsággal rendelkezők számához viszonyítva a diákok aránya a korábbi évekhez hasonlóan még mindig magas, 54 százalék. Ezt természetesen továbbra is figyelembe kell vennünk az állománygyarapításnál, de ugyanígy a rendezvények szervezésénél is. A főiskolai és egyetemi hallgatók inkább a vizsgaidőszakokban keresnek meg bennünket, s mivel továbbra sem tudjuk biztosítani a kellő példányszámot a keresettebb művekből, gyakori az előjegyzés és a könyvtárközi kölcsönzés.

Könyvtárhasználat

(Összesített adatok)

	2011	2012	2013
Személyes használat	54.780	53.254	54.771
Kölcsönzött dokumentumok száma	116.359	123.362	152.999
Helyben használt dokumentumok száma	59.560	60.150	64.083
Internethasználat helyben	2.262	3.258	2.745
Távhasználat/telefon, fax, e-mail	10.902	13.994	14.110
Internet + on-line katalógus távhasználat	393.170	295.174	214.069
Előjegyzések száma	1.267	1.385	1.635
Könyvtárközi kölcsönzések száma	871	801	853
Referenz kérdések száma	11.640	13.204	13.440

A kölcsönzött dokumentumok megoszlása, (zárójelben a 2012. évi adatok):

▪ Gépi kölcsönzés	77.864	(80.844)
▪ Helyben kölcsönzés	72.754	(41.208)
▪ Másolt dokumentumok száma	2.381	(1.310)

A távhasználatok száma:

▪ Telefon, email és fax-küldés összesen:	14.110
▪ TextLib-es hozzáférés (keresés, böngészés, olvasói állapot lekérdezés, hosszabbítás weben, előjegyzés weben):	169.171
▪ Opac + honlap használata:	44.898
Összesen:	228.179

A személyes használat évek óta csökkenést mutat, ezzel szorosan összefügg a kivihető dokumentumok számának csökkenése. Növekedett viszont a helyben használt dokumentumok száma, ami részben a könyvtárat alkalmasszerűen használók viszonylag magas számával magyarázható, részben intenzívebb használattal.

Az Internetet helyben használók száma csökkenést jelez. Ennek az a valószínűsíthető oka, hogy a lakosságnak már egyre nagyobb része rendelkezik otthoni internetes hozzáféréssel, s a könyvtári lehetőséget azok használják ki, akik ezt nem tudják megfizetni (bár ez is számottevő réteg!). Olvasóink internethasználati szokásait a következőképpen jellemezhetjük: leginkább böngésznek, szörföznek a világhálón, sokan kifejezetten az elektronikus levelezés miatt járnak hozzánk és a gyakoriság sorrendjében csak ezután következik a tanulási célú használat.

2013 őszétől új könyvállományt ajánlunk kölcsönzésre olvasóinknak, a *Gyakran keresett könyvek* állományt. Az ide sorolt dokumentumok kölcsönzési ideje két hét. A legnépszerűbb sikerkönyveket, s az olvasók legnagyobb érdeklődésére számot tartó köteteket soroljuk ide. E dokumentumok kölcsönzése rendkívül gyakori, a szolgáltatás iránti érdeklődés rendkívül népszerű.

Szintén újdonságként vezettük be a „születésnapi kiadványok” szerkesztését, nyomtatását – másolását, kötését. Szolgáltatásunk egy adott nap egy, vagy több sajtójából kínál összeállítást. Ilyen kiadványt összesen 67 darabot készítettünk.

Rendezvények

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár és a Keresztury Irodalmi Kör közös rendezvényei:

- 2013. január 29-én immár hatodik alkalommal került sor könyvtárunkban a *Keresztury szavaló gálára*, mellyel a Magyar Kultúra Napja, valamint Keresztury Dezső, városunk nagy szülötte, a magyar művelődéstörténet jeles képviselője előtt tisztelegtünk. A gálaműsor keretében 19 zalaegerszegi középiskolás Keresztury Dezső verseit adta elő, a rendezvényen közreműködött a Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Leánykara. Emlékezetes, jól sikerült programot sikerült szervezni.
- Április 9-én a Keresztury Irodalmi Körrel valamint a Muravidék Baráti Kör Kulturális Egyesülettel közösen egy különleges programot szerveztünk. *Melocco Pétert* hívtuk meg, akinek *Vak ember visszanéz* című regényét ismerhettük meg. A kötetet *Bence Lajos* költő mutatta be, s *Kiss Gábor* igazgatóval közösen kérdezték a szerzőt. Élvezetes, mély emlékeket nyújtó, kitűnő hangulatú találkozó volt.
- Június 11-én *Karafiáth Orsolya* költőt láttuk vendégül. „*Költészet női szemmel*” című rendezvényünket nagy várakozás előzte meg. Telt ház volt olvasótermünkben, sokan voltak kíváncsiak a stílusában, megjelenésében egyedinek, sajátosnak sőt, különlegesnek mondható költőnőre. *Karafiáth Anita* költő kérdezte vendégünket, aki beszélt életéről és természetesen a költészetről, irodalomról is.
- November 19-én *A kortárs magyar irodalom. Az irodalmi mű befogadása* címmel szerveztünk találkozót. Vendégünk volt *Tóth Krisztina* költő, író, műfordító, akivel *Karafiáth Anita* középiskolai tanár, költő beszélgetett.
- 2013-ban sem maradt el a *Keresztury Irodalmi Kör Karácsonyi meglepetés* műsora, nagy sikert aratott a zalabesenyői *Szivárvány dalkör* rendkívül jó hangulatú előadása, *Kanda Pál* színművész Ady Endre műveiből adott elő, a Keresztury Irodalmi Kör több tagja pedig verset, mesét mondott.

Egyéb rendezvények:

- 2013. március 6-án könyvtárunk Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatával közösen szervezett könyvbemutatót. *Kun Miklós* Széchenyi-díjas történész professzor *Sztálin alkonya* című kötetét ismerhette meg a közönség. A találkozón köszöntőt mondott *Vigh László* országgyűlési képviselő.
- Ebben az évben is megszerveztük az *Internet Fiesta* programjait. Március 20–27-ig az Internet közösségteremtő szerepét hangsúlyoztuk rendezvényeinkkel. Ennek keretében elindítottunk egy 20 órás kezdő internethasználati tanfolyamot a nyugdíjas korosztály számára; valamint egy középiskolásoknak szánt internethasználati tanfolyamot, mely a digitális világban való könyvtárhasználati ismeretekkel bővítette a hallgatók tudását. Rendkívüli népszerűségnek örvendett *Horváth Viktória* rendhagyó osztályfőnöki órája, mely a Facebook használatával, annak biztonsági beállításaival és veszélyeivel ismertette meg a 12-14 éves fiatalokat. Az Ady Endre Általános Iskola, Gimnázium és AMI-ből hat felső tagozatos osztály vett részt a Fiesta ideje alatt ezen a rendkívüli osztályfőnöki órán, s elmondhatjuk, megdöbbentő, eddig ismeretlen, de mindenképpen hasznos információkhoz jutottak az órákon.
- 2013. április 14-én ünnepeltük a *Könyvtárat szeretőik és Könyvtárosok Világnapját*. Ennek keretében Könyvtár-túrárt szerveztünk az érdeklődő olvasóknak, megmutattuk intézményünk épületét a pincétől a padlásig; késedelmi díjakat engedtünk el; az aktuális napon születés-, vagy névnapjukat ünneplő olvasóink ingyen iratkozhattak be.

- Április 16-án a *Pannon Írók Társaságával* közösen szerveztük meg az *Utassy József emlékkönyv* bemutatóját. Vendégeink voltak a kötet szerkesztői: *Horváth Erzsébet* nyugalmazott pedagógus, és *Péntek Imre* József Attila-díjas költő, a Pannon Tükör főszerkesztője. A találkozón közreműködött *Kovács Olga* színművésznő és *Urházy Gábor László* színművész.
- Május 22-én *Lantos Gábor* Nívó- és Médiadíjas újságíró, a Magyar Rádió riportere és műsor-szerkesztője volt a vendégünk, akinek *100 nap északon. Riport – kaland – kihívás* című úti-könyvét mutattuk be. Az érdekes találkozón a szerző a hallgatóság számos kérdésére válaszolt, valamint a diafilmjeiből is megtekinthettünk néhányat.
- Június 1-jén *Szirmok kétlaki virágról* címmel *Szálinger Balázs* József Attila-díjas költővel szerveztünk találkozót. Elsősorban középiskolások alkották a közönséget, akik az előadás végén sok kérdést tettek fel a fiatal költőnek.
- Június 5-én könyvtárunk és a *Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltára* közös rendezésében került sor a *Zalaegerszegi honvédek a Donnán. A magyar királyi 17. honvéd gyalogezred III. zászlóaljának története 1942–1943 (Zalai Gyűjtemény 74.)* című kötet bemutatójára. Köszöntőt mondott *Balaicz Zoltán* alpolgármester, közreműködtek a kötet szerzői: *Molnár András*, a MNL ZML igazgatója, és *Dr. Szabó Péter* hadtörténész, a HM Hadtörténeti Intézet munkatársa. Rendkívül nagy volt az érdeklődés a rendezvény iránt, nagyon sok egykori zalaegerszegi honvéd családtagja, leszármazottja tisztelte meg jelenlétével a találkozót.
- Június 6-án a *Pannon Írók Társaságával* közösen szerveztük meg a *84. Ünnepi Könyvhét, és a 12. Gyermekkönyvnapok* megnyitóját. A könyvhetet *Balaicz Zoltán*, ZMJV Önkormányzatának alpolgármestere nyitotta meg, köszöntőt mondott *Dr. Halász Albert*, a Lendvai Városi Könyvtár igazgatója. A program második felében fiatal zalai költőket ismerhettünk meg: *Szakony Dornával*, *Gerencsér Milánnal*, *Horváth Lászlóval* és *Horváth Márkkal* *Kaj Ádám* és *Csik Veronika* beszélgetett.
- A *Magyar szív* című dokumentumfilm bemutatójára került sor szeptember 11-én, amikor Grzegorz Lubczyk, a Lengyel Köztársaság korábbi nagykövete, a *Pamięć/Emlékezés I–II.* dokumentumkötet és a film szerkesztője volt a vendégünk. A rendezvényen *Balaicz Zoltán* Zalaegerszeg Megyei Jogú Város alpolgármestere mondott köszöntőt.
- Október 7–13. között bonyolítottuk le meg az *Országos Könyvtári Napok* programsorozatát.
 - Október 7.
16.30 h *Kettős hangzat – Fény és ecset.* Gyenes Júlia Boróka és Sebestyén Kristóf kiállítása volt látható. A kiállítást megnyitotta: *Monok Balázs* középiskolai tanár.
 - Október 9.
14.00 h *Kamasz Panasz* – címmel rendhagyó osztályfőnöki órát szerveztünk könyvtárunkban a Zrínyi Miklós Gimnázium 7. osztályosainak, *dr. Babrik Zsuzsa* gyermekpszichiáterrel.
 - Október 8.
17.00 h *Dalaim 45 éve – Dinnyés József* daltulajdonos műsorát hallgathatták meg az érdeklődők.
 - Október 10.
14.00 h *A rettegő fogorvos.* Vendégünk: *Vig Balázs* író volt, akinek műsorát az utolsó pillanatig élvezték a gyermekek.
 - Október 11.
14.30 h *3 éves a Cimboraklub. Vidám joga a mindennapokban.* Vendégünk volt *Balaton-Huber Vera* jog oktató.

- Október 13-án a Könyves Vasárnapon
 - 9.30 h *Nálatok laknak-e állatok?* című Mesefa-pályázat jutalmazása zajlott a Gyermekkönyvtárban. Ajándékműsor: *Bohóckodó. Gergely János (Tüsi bohóc)* vidám műsora.
 - 9.30 h *Jóga a mindennapokban* – könyvbemutató és találkozó *Balaton Huber Vera* jóga- oktatóval.
 - 10.30 h *Káprázat az élet.* Nagyon jó hangulatú találkozó és beszélgetés zajlott le *Schäffer Erzsébet* Pulitzer-díjas újságíróval, íróval, publicistával. Az olvasóterem „megtelt”, s a dedikálásra váró érdeklődők még 12.30 órakor is türelmesen vártak a népszerű írónőre.
 - 10.30 h *Az ősz díszei! Készítsük együtt!* Családi kézműves foglalkozást szerveztünk a Tappancs Barkácsműhely és kézműves klub résztvevőivel. A foglalkozás vezetője: *Steier Györgyi* pedagógus volt.

Folyamatos programok voltak vasárnap délelőtt: Ismertető és bemutató a könyvkötés fortélyairól, technikájáról a könyvtár mini restaurátorműhelyében – segítőtársak: *Cserhalmi Henriette, Santák Lászlóné és Kosztka Zoltán.* Kedvezményes beiratkozás – ingyenes internet- használat is csalogatta a látogatókat.

- Október 11–12–13-án könyvvásárt tartottunk állományból kivont dokumentumainkból.
- 2013. november 11-én *Új szolgáltatások bevezetése mobil eszközökre alkalmazva közkönyvtári környezetben* címmel konferenciát szerveztünk. Az alábbi előadások hangzottak el: *Mobil eszközökre alkalmazott szolgáltatások kialakítása könyvtári környezetben* – előadó: *Tóth Máté* (Könyvtári Intézet, Budapest). *Mobil szolgáltatások fejlesztése könyvtári honlapokon* – előadó: *Joós Attila* (WEBMARC Stúdió, Szombathely). *Kezdedben a Könyvtárad – A JAMKDroid projekt* – előadók: *Török Csaba és Vitéz Veronika* (József Attila Megyei és Városi Könyvtár, Tatabánya). Korreferátumok: *Mobil eszközökre alkalmazott szolgáltatások kialakítása a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban* – előadó: *Horváth Viktória* (Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, Zalaegerszeg). *Mobil-e a Halis?* – előadó: *Czupi Gyula* (Halis István Városi Könyvtár, Nagykanizsa).
- November 21-én könyvtárunk és a Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltára szervezésében került sor *Molnár András – Szabó Péter: Zalai Honvédek a Donnál. A magyar királyi 9. honvéd könnyű hadosztály története fényképeken 1942–1943* című könyv vetítettképes bemutatására. Nagyszámú érdeklődő kísérté figyelemmel a rendezvényt, melyen a szerzőkkel *Kiss Gábor* beszélgetett.

Gyermekolvasó-szolgálat

Forgalmi adatok

Beiratkozott olvasók	1.244
Könyvtárhasználók	17.095
Személyes használat	16.048
Távhasználat	1.047
Kölcsönzött dokumentumok	26.378
ebből helyi kölcsönzés	6.331
másolt dokumentum	51
Olvasótermi látogatók	5.978
Helyben használt dokumentumok	32.350
ebből kölcsönző teremben használt	28.903
Olvasóteremben használt (könyv + folyóirat)	3.447
Internethasználók	748
Előjegyzések	93
Referenz kérdések	4.831

Napközis csoportok száma	
2011/2012. tanév	21
2012/2013. tanév	19
2013/2014. tanév	21

Óvodás csoportok száma	
2011/2012. év	3
2012/2013. év	6
2013/2014. év	11

Csoportok száma összesen	
2011/2012. tanév	34
2012/2013. tanév	25
2013/2014. tanév	33

Levelezős játék csapatai	
2011/2012. tanév	86
2012/2013. tanév	59
2013/2014. tanév	27

Összehasonlító adatok a gyermekkönyvtár munkájáról

	2011	2012	2013
Beiratkozott olvasók	1.262	1.274	1.244
Könyvtárhasználók	17.123	17.147	14.253
ebből távhasználat	1.643	1.425	1.047
Kölcsönzött dokumentumok	22.373	22.080	26.378
Előjegyzések száma	24	59	93
Olvasótermi látogatók	4.126	4.471	5.978
Helyben használt dokumentumok	20.391	29.748	32.350
Internethasználók száma	862	969	748
Nemhagyományos dokumentumok használata CD-ROM,	10	2	3
A használók száma	52	60	75
Irodalomkutatások	6	6	3
Referenz kérdések	4.005	4.082	4.831
Kiállítások	5	12	6

A gyermekkönyvtár rendezvényeit jellemző adatok

Rendezvény megnevezése	Rendezvények száma			Résztevők száma		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Óvodásoknak tartott foglalkozások	10	13	11	132	206	239
Könyvtárbeutató foglalkozások	6	5	4	129	96	95
Napközis csoportos foglalkozások	124	110	128	2.966	2.797	3.367
Levelezős játék csapatai	86	59	27	430	295	132
Egyéb foglalkozások (10-15 éveseknek)	39	21	21	1.237	628	799
Író-olvasó találkozók, előadások	12	7	4	546	550	248
Összesen	277	215	195	5.440	4.572	4.880

Rendezvények

Óvodás foglalkozások

január – február	<i>A tél örömei – a könyvekben</i> (1 foglalkozás)
március	<i>Meseország lakói</i> (1 foglalkozás)
április	<i>Verselgető</i> (1 foglalkozás)
szeptember – október	<i>Ismerkedés a gyermekkönyvtárral</i> (6 foglalkozás)
november – december	<i>Téli ünnepek</i> (2 foglalkozás)

Kisiskolás csoportos foglalkozások

január	<i>Képzeld el, játsszuk el!</i> A drámajáték hónapja (19 foglalkozás)
február	<i>Olvassunk és alkossunk!</i> Papírszínház bemutató (18 foglalkozás)
március	<i>Netre fel!</i> Az internethasználat hónapja (14 foglalkozás)
április	<i>Tavas van, gyönyörű!</i> A versek hónapja (16 foglalkozás)
május	<i>Találd ki!</i> Vetélkedők hónapja (9 foglalkozás)
június	Könyvtárlátogatás (6 foglalkozás)
szeptember	<i>Egyszer volt, hol nem volt...</i> A népmese napja programjai (5 foglalkozás)

október	<i>Papírszínház bemutató. A mesék hónapja</i> (14 foglalkozás)
november	<i>Könyvektől az Internetig. Könyvtári felfedezők hónapja</i> (11 foglalkozás)
december	<i>Kézműves ajándékkészítés. Ügyes kezek hónapja</i> (14 foglalkozás)

Kiemelt rendezvények

- *Irodalmi kalandozások. Megyei levelezős játék 4–6. osztályosoknak – január 30. – 2. forduló: Kristen Boie: Szerepcsere* (29 csapat).
- *József Attila megyei versmondó verseny – március 25. – Zalaegerszeg városkörnyéki forduló* (16 versmondó 8 iskolából).
- *Tanuljunk együtt a neten! Internet Fiesta 2013. gyermekkönyvtári programjai:*
 - március 21. *Blogoljunk együtt a honlapon!* – honlapbemutató foglalkozás (25 résztvevő)
 - március 22. *„Facebookra fel! Lájkolj Te is!* – (26 résztvevő)
 - március 25. *„Böngésszde” – okos oldalak – ismerkedés új honlapunkkal* (26 résztvevő)
 - március 30. *„Böngésszde” – ismerkedés mesés honlapokkal* (31 résztvevő)
- *Irodalmi kalandozások. Megyei levelezős játék 4–6. osztályosoknak – március 30. – 3. forduló: Paula Fox: Majomsziget* (29 csapat).
- *Április: könyvtárosok világnapja – április 13. – Tappancs Barkácsműhely indulása – szeretem a könyvtáram* (32 résztvevő).
- *Az én mesém. Meseíró- és mesemondó verseny 3–4. osztályosoknak – május 6. (28 mesemondó, 48 résztvevő).*
- *Irodalmi kalandozások. Megyei levelezős játék 4–6. osztályosoknak – május 10. – záró rendezvény: eredményhirdetés és jutalmazás* (7 csapat, 42 résztvevő).
- *Gyermekkönyvnapok 2013. május 16. – Vig Balázs: Három bajusz gazdát keres. Író-olvasó találkozó* (65 résztvevő).
- *A népmese napja – szeptember 30. – Babszem Jankó című bábműsor. Vendégünk a Ziránó bábszínház* (75 résztvevő).
- *Irodalmi kalandozások a magyar gyermekirodalomban. Megyei levelezős játék 4–5–6. osztályosoknak – október: nevezés; november 30. – 1. forduló: Rónaszegi Miklós: A gézengúzok* (29 csapat).
- *Őszi könyvtári napok gyermekkönyvtári programjai:*
 - Október 8. *Kamasz Panaszt – Dr. Babrik Zsuzsa* gyermekpszichiáter előadása.
 - Október 10. *A rettegő fogorvos. Vig Balázs* volt a vendégünk.
 - Október 13. *Könyves Vasárnap* programjai:
 - *„Nálatok laknak-e állatok?”* című Mesefa-pályázat jutalmazása (28 résztvevő).
 - *Ajándékműsor: „Bohóckodó”.* Vendég: *Gergely János Tüsi bohóc* előadóművész (47 résztvevő).
 - *Az Ősz díszei. Készítsük együtt! Kézműves foglalkozás.* Foglalkozásvezető: *Steier Györgyi* pedagógus (89 résztvevő) .
- *Zalai gyermekkönyvhetek 2013.*
 - November 18. *Ady Endre versmondó verseny* (23 versenyző, 35 résztvevő).
 - November 19. *Paulovkin Boglárka: A róka és az egér.* Interaktív foglalkozás (53 résztvevő).
 - November 19. *A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely őszi továbbképzése. Paulovkin Boglárka: A rajz és az illusztráció szerepe a befogadásban* (15 résztvevő).

- A *Cimbora klub* programjai:
 - Január 25. *A pettyetlen Katica* – önismereti drámafoglalkozás (23 résztvevő).
 - Február 15. *Cimbora farsang és vidám hóemberépítés* (18 résztvevő).
 - Március 22. *Húsvéti kézműveskedés és net-vetélkedő* (29 résztvevő).
 - Április 26. *A Költészet napja a Cimborákkal*. Vendég: *Szelestey Horváth Szilvia* (18 résztvevő).
 - Május 24. *Játék és vetélkedő a szabadban* (18 résztvevő).
 - Szeptember 21. *Mesekalap*. Cimborák a *Családfesztiválon* (20 résztvevő).
 - Október 11. *Három éves a Cimbora klub*. Vidám jóga *Balaton Huber Vera* jógaoktatóval (30 résztvevő).
 - November 22. *Múlt és jelen*. Kalandozás a múzeumok világában. Vendég: *Béres Katalin* muzeológus (30 résztvevő).
 - December 20. *Cimbora-karácsony*. Vendég: *Zsirainé Kulcsár Mária* kézműves-oktató (28 résztvevő).
- Nevezetes eseményekhez, gyermekkönyvtári programokhoz kapcsolódó kiállítások (6 kiállítás).

*

A gyermekolvasó szolgálat munkáját 2013 áprilisától három gyermekkönyvtáros látja el: egy főállású és egy részfoglalkozású felsőfokú végzettségű, valamint egy középfokú szakképesítésű könyvtáros. A gyermekkönyvtári csoport vezetője, aki a helyi szervezési-irányítási feladatokon túl a megyei gyermekkönyvtári módszertani munkát is koordinálta, 2013 áprilisától nyugállományba vonult.

Különálló olvasó- és foglalkoztató termünk megszűnésével 2013-ban a kisiskolás csoportok száma csökkent. A csoportok száma 2012-ben az előző évihez hasonlóan alakult és ennek megfelelően az egyéb forgalmi mutatókban sem történt lényeges változás 2011-hez viszonyítva (regisztrált olvasók száma, könyvtárlátogatók és kölcsönzött dokumentumok száma). Szembetűnő a helyben használt dokumentumok számának jelentős emelkedése, ami egyértelműen arra utal, hogy a gyermekkönyvek iránt – a csoportos kölcsönzésben résztvevőkön kívül is – jelentősen megnőtt az érdeklődés, különösen a kisgyermekes családok és a kamaszok körében. Kíváncsi lenne ezért az új, népszerű gyermekkönyvek iránti igény kielégítése, az új könyvek jelentősebb mértékű beszerzése. Jelentős rendezvényeink NKA pályázatok segítségével valósultak meg. Továbbra is sikeresek az *Irodalmi kalandozások* című megyei kiscsoportos foglalkozásaink (levelezős játék), könyvajánló *Mesefa-pályázatunk*, de szeretik a gyerekek a *Cimbora klub* foglalkozásait is és (a könyvtárosok világnapja alkalmából áprilisban elindított) *Tappancs Barkácműhely* is egyre népszerűbb a fiatal olvasók körében.

Az elkülönített Internet-labor kilenc számítógéppel szolgálja az egyéni használók és a csoportok internethasználati igényeit, s képzési lehetőségeket is nyújt.

2013-ban a körzeti óvodák érdeklődő nagycsoportosait fogadtuk könyvtári foglalkozásokra, remélve, hogy a kisgyermekes szülői-nagyszülői kísérettel egyénileg is ellátogatnak a gyermekkönyvtárba. Mindemellett továbbra is intenzív olvasáspedagógiai munkát végeztünk annak érdekében, hogy a legfogékonyabbak, a kisiskolások olvasási kultúráját pozitívan befolyásoljuk a havi rendszeres foglalkozások és csoportos kölcsönzések során. A felső tagozatosok könyvtári foglalkozásain elsősorban az Internettel kapcsolatos ismereteket gyakoroltatjuk, a Cimbora klub keretében az olvasást és művészeteket kedvelő gyerekekkel találkozunk.

Az iskolai és versenyfeladatokhoz, könyvtári vetélkedőkhöz és az egyéni érdeklődéshez kapcsolódóan ebben az évben is nagy számban biztosítottuk a helyben levő dokumentumok használatát, valamint az ehhez kapcsolódó tájékoztatást. Levelezős játékaink és irodalmi versenyek, klubfoglalkozásaink a felső tagozatos korosztály olvasásfejlesztését és ismeretbővítését szolgálják.

Kiemelt feladatunk gyermekkönyvtárunk honlapjának fejlesztése és rendszeres, igény szerinti aktualizálása, melyet 2013-ban is folyamatosan végeztünk.

Összefoglalóan megállapíthatjuk, hogy a gyermekolvasó-szolgálat 2013. évi munkatervi feladatait teljesítette: a hagyományos könyvtári szolgáltatások (kölcsonzés, helyben használat) mellett az elektronikus információforrások használatát is biztosította a gyerekek részére. Megvalósultak a könyvtári csoportos foglalkozások alsó- és felső tagozatosok számára, valamint az olvasásra- és könyvtárhasználatra ösztönző különféle nagyobb rendezvényeink (versmondó versenyek, irodalmi játék, meseíró- és mesemondó pályázat, író-olvasó találkozók, médiapedagógia- és klubfoglalkozások).

2013-ban is a csoportos foglalkozások és a különböző rendezvények álltak munkánk középpontjában, hiszen a közös könyvtári élmények mindig maradandóak a gyermekek számára és bevezetést jelenthetnek a későbbi tudatosabb könyvtárhasználatba. Az ellátó körzetünkhöz tartozó valamennyi általános iskolába személyesen látogattunk el a tanév elején és tájékoztattuk a pedagógusokat gyermekkönyvtárunk szolgáltatásairól, programjairól. A második félév elején külön felkerestük az első osztályosok tanítóit. A havi rendszeres korosztályonkénti foglalkozások és nagyobb rendezvények tematikája, valamint pályázati felhívásaink, egyéb rendezvényeink meghívójának közzétételével igyekeztünk programjainkat honlapunkon is népszerűsíteni.

A gyermekek könyvtárhasználóvá nevelése egyéni és csoportos foglalkozások keretében történt ebben az évben is. Bemutató foglalkozásokon vehettek részt a nagycsoportos óvodások, csoportos foglalkozásokon és kölcsönzéseken fogadtuk a kisiskolásokat, könyvtárhasználati foglalkozásokat tartottunk felső tagozatosoknak. Ebbe a programunkba a felnőtt olvasószolgálat tagjait is bevontuk, akik változatos témákkal várták a tanulószobás, napközis csoportok 5–8. osztályosait.

Vetélkedők, irodalmi versenyek

A vetélkedőkön lehetőséget adtunk arra, hogy a különböző iskolák tanulói összemérhessék felkészültségüket. Hagyományosan minden évben megrendezzük a *József Attila versmondó verseny* városkörnyéki fordulóját, valamint a zalaegerszegi és városkörnyéki iskolák tanulói számára az *Ady Endre versmondó versenyt*. A vetélkedők résztvevőinek száma 51 versenyző, 43 egyéb résztvevő.

Pályázatok

A pályázatok célja a tehetséggondozás, a kiemelkedő képességű és adottságú gyerekek alkotásainak felfedezése, jutalmazása és közzététele.

Az Ady Endre Művészeti Általános Iskola és Gimnáziummal közösen már kilencedik alkalommal rendeztük meg *A mese születése – Az én mesém* című meseíró pályázatot és mesemondó versenyt, melyen 28 kisdíák saját meséjét adta elő.

Olvasásnépszerűsítő *Mesefa-pályázatunkat* félévente hirdetjük meg; a *Boszorkányos Mesefa*, az *Örökzöld olvasmányok*, illetve a *Mosolygó vers*, az *Én kötelezőm* című Mesefa-pályázatunk is sikeres volt. A *Nálatok laknak-e állatok?* címmel 2013-ban meghirdetett pályázatunkra 26 gyermekolvasó küldte be könyvajánlását. A pályázatot közös eredményhirdetés zárta az őszi könyvtári napokon, melyen a pályázók könyvjutalomban részesültek és ajándékműsoron vehettek részt.

Levelezős játék

A levelezős játék sajátos kiscsoportos foglalkozási forma, a gyerekek – önkéntes vállalás alapján – továbbgondolhatják olvasmányélményeiket, ismeretekhez juthatnak és gyakorolhatják a könyvtár és az Internet használatát.

Az *Irodalmi kalandozások* című levelezős játék során a résztvevők játékos, inkább az olvasmányélményt továbbgondoló, mint az olvasottságot számon kérő kreatív, alkotó munkát igénylő feladatokat oldhatnak meg. Megyei játékunk célja az olvasás szeretetének elmélyítése és a rendszeres könyvtárhasználatra ösztönzés mellett, az Interneten található irodalmi érdekességek megismertetése. Az Irodalmi kalandozások játékkal a továbbiakban is az értékes szépirodalom olvasását ajánljuk a gyerekeknek. Rejtvényfüzeteket állítottunk össze a könyvek feldolgozásához, a feladatok megoldásakor a könyvtári környezet, a könyvekben való bújárkodás, a könyvtár tájékoztató apparátusa, valamint az Internet használata is jelentős szerepet kapott. A játékot háromfordulósra terveztük ebben a tanévben is. A megyei levelezős játékra Zala megyéből 4–5–6. osztályosok ötfős csapatait vártuk. A feladatlapok honlapunkra is felkerültek, lehetőséget adva arra, hogy játék közben is bárki bekapcsolódhasson. A záró rendezvényre a legeredményesebben szereplő csapatokat hívtuk meg. Ekkor került sor az ünnepélyes eredményhirdetésre és jutalomkönyvek, apró ajándékok, oklevelek átadására. Az irodalmi levelezős játékunkra a 2011/2012-es tanévben 32 csapat, a 2012/2013-as tanévben 27 csapat, a 2013/2014-es tanévben 29 csapat nevezett be.

Író-olvasó találkozók, médiapedagógiai foglalkozások, irodalmi műsorok

Ebben az évben is nagy hangsúlyt fektettünk a gyermekek érzelmi nevelését szolgáló foglalkozási formák, ún. médiapedagógiai foglalkozások (bábozás, drámapedagógiai és kézműves foglalkozások, verses-zenés műsorok, író-olvasó találkozók stb.) beépítésére a gyermekkönyvtári foglalkozások szerkezetébe. Az irodalom feldolgozását sajátos módszerekkel megvalósító foglalkozások nagyon sikeresek a gyermekek és a pedagógusok körében egyaránt.

Az olvasásfejlesztési célokat megvalósító foglalkozásokat rendszerint vendég előadók tartják, de a gyermekkönyvtárosok a napi csoportfoglalkozások során is alkalmazzák az új médiapedagógiai módszereket (kézműves foglalkozás, szerepjátékok, bábozás, interaktív honlap és CD-ROM bemutatók stb.).

- A 2013. évi gyermekkönyvnapokon és az őszi könyvtári napokon *Vig Balázs* író, a *Három bájosz gazdát keres* és *A rettegő fogorvos* című könyvek szerzője volt a vendégünk; a zalai gyermekkönyvhetek programsorozatunkban *Paulovkin Boglárka* illusztrátor, meseíró tartott interaktív foglalkozást óvodásoknak, illetve sor kerülhetett a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely őszi továbbképzésére is, ahol szintén *Paulovkin Boglárka* tartott előadást *Rajz és mese, az illusztráció szerepe a befogadásban* címmel.
- Október 13-án került sor az *Országos Könyvtári Napok – Könyvtárak összefogása az emberi kapcsolatokért* rendezvénysorozat keretében a Könyves Vasárnapra könyvtárunkban. A gyermekkönyvtárba látogató kis- és nagyobb gyerekeket, nagyszülőket és pedagógusokat a következő programok várták: ingyenes internethasználat, kézműves játszóház, könyvtári társasjáték és rejtvényfejtés. Ekkor került sor a *Nálatok laknak-e állatok?* című Mesefa-pályázat jutalmazására. Az *Őszi könyvtári napok* keretében *Gergely János Tüsi bohóc* vidám *Bohóckodó* című interaktív műsorán vehettek részt a pályázók.
- November 18-tól december 3-ig rendeztük meg az idei *Zalai gyermekkönyvhetek* programjait, melynek keretében kisebb és nagyobb gyerekeknek is szerveztünk programokat:

- *Ady Endre versmondó verseny* zalaegerszegi és Zalaegerszeg városkörnyéki 5–8. osztályosoknak.
- *Róka és egér*. Interaktív játék. Vendég: *Paulovkin Boglárka* meseíró, illusztrátor.

A nagyobb rendezvényeinken 195 alkalommal 4.880-an vettek részt.

Egyéni foglalkozás a gyermekolvasókkal

A statisztikai adatokból kitűnik, hogy a helyben használt dokumentumok (a helyben használat és kölcsönzés) száma ebben az évben is jelentős volt.

A felső tagozatosok gyakran kaptak az iskolában olyan feladatot, amelyet a könyvtárban kézikönyvek vagy az Internet segítségével oldhattak meg. Sokszor kértek olvasóink gyorstájékoztatót, ami csupán egyetlen vagy néhány kérdés megválaszolására irányult. A könyvtárunk és más intézmények által indított levelezős játékok, különböző versenyfeladatok megoldásához is nélkülözhetetlen a könyvtár információs bázisa.

Bár egyénileg kevesen használták multimédiás dokumentumot, a csoportos honlapbemutató foglalkozásaink érdekesek voltak a gyermekek számára, ezeken egyénileg is felfedezhették a digitális tartalmakat. 2013-ban 10 foglalkozáson 199 gyermek ismerkedett az Internettel. A háztartások internet-ellátottságának folyamatos növekedése következtében az egyéni internetezők száma kevés, 2013-ban is a csoportos honlapbemutató foglalkozásaink növelték meg az internethasználók számát. 2013-ban az internetezők száma 748 fő volt.

PR-tevékenység a gyermekkönyvtárban

(A gyermekkönyvtár közönségkapcsolatai)

A gyermekkönyvtár hatékony munkavégzése szempontjából elengedhetetlen a vonzáskörzetébe tartozó oktatási és művelődési intézményekkel való együttműködés. Évek óta jó a kapcsolatunk a város és városkörnyék óvodaival és általános iskoláival, a művelődési intézményekkel, illetve a dr. Kovács Lajos Pedagógiai Szakkönyvtárral. Közös programok szervezésével, a feladatok összehangolásával és megosztásával, egymás segítségével hatékony az együttműködésünk a József Attila Városi Tagkönyvtárral, a Zalaegerszegi Városrészek Művelődési Központ Könyvtárával, illetve a megyében működő gyermekkönyvtárakkal.

A rendezvényeink megvalósulásához szükséges anyagi fedezetet ebben az évben is pályázat útján nyertük (Nemzeti Kulturális Alap, Zalaegerszegi Könyvtárpártoló Alapítvány). A gyermekkönyvtár jelentősebb eseményeiről 2013-ban is tájékoztattuk a megyei napilapot, esetenként a helyi televíziót, szorosabb kapcsolat alakult ki a helyi rádióval is és publikáltunk a *Zalai Könyvtári Levelezőben*.

Faliújságunkon a gyermekkönyvtár életéről, programjairól, pályázatainkról tudósítottuk olvasónkat. Megszerkesztettük a 2013. évi gyermekkönyvhét Zala megyei programismertetőjét, meghívókat készítettünk nagyobb rendezvényeinkre.

A gyermekkönyvtár-történeti album elkészítéséhez ez évben is folyamatosan gyűjtöttük a gyermekkönyvtárról megjelent cikkeket. Honlapunkról is elérhető gyermekkönyvtári blogunk, ez könyvtártörténeti szempontból is hasznos, mivel 2011. február 15-től folyamatosan tudósít gyermekkönyvtárunk legfontosabb történéseiről (<http://tarkaforgokalandozo.blogspot.com/>). Gyermekkönyvtárunk volt vezetője, *Oláh Rozália* elkészítette a megyei gyermekkönyvtár történetének kéz-

iratát, mely meg is jelent a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és a megyei könyvtári ellátás története 1950–2010 című jubileumi kiadványban.

Szakmódszertani tevékenység

Megyei módszertani munkánkat a *Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely* keretében végezzük. A Műhely a Zala megyei gyermekkönyvtárak módszertani gondozását végzi, elsősorban a közös munkák összehangolása, valamint továbbképzések és tapasztalatcserék szervezése útján. Oláh Rozália nyugdíjba vonulása után a műhelyfeladatokat *Tóth Judit* igazgatóhelyettes vette át, egyeztetve a feladatokat a gyermekkönyvtár munkatársaival.

A november 18-tól december 3-ig zajló Zalai gyermekkönyvheteket a városi gyermekkönyvtárosok és a hálózatgondozó kollégák közreműködésével szerveztük meg. A programsorozat keretében a megye 11 könyvtárában 31 rendezvényre (irodalmi versenyek és előadások, író-olvasó találkozók, kézműves foglalkozások és verses-zenés műsorok stb.) került sor. A zalai könyvtárak vendégei voltak a gyermekkönyvhéten: *Baley Endre* író, költő; *Gaál Zsuzsa* író; *Sohonyai Edit* író; *Kassovitz László* író; *Vig Balázs* író; *Illés Györgyi* színész; *Paulovkin Boglárka* illusztrátor, író; *Zabszalma együttes*; *Gergely János Tüsi bohóc*; *Napvirág bábcsoport*; *Béres Katalin* muzeológus.

Összegzésül elmondhatjuk, hogy a gyermekkönyvtár a lehetőségekhez képest továbbra is színvonalas és tartalmas programokkal, rendezvényekkel, előadókkal várta olvasóit. A sikeresen elindított Tappancs Barkácműhelyt továbbra is szeretnénk folytatni, ahogy a Cimbora klubunkat is. Mindezekhez elengedhetetlen a pályázati források felkutatása, valamint helyi támogatók megnyerése.

József Attila Városi Tagkönyvtár

Az intézményi közös működés feltételeinek kialakítása mindannyiunkra nagy terhet rótt. A könyvtárhasználati feltételek összehangolása, a szabályzatok átdolgozása mellett igyekeztünk szolgáltatásainkat a megszokott színvonalon közvetíteni használóink felé.

A beiratkozási díjak emelését a félévre szóló beiratkozási lehetőséggel próbáltuk kompenzálni. Kismértékben változott a könyvtárközi kölcsönzés lebonyolítási módja is, de nem okozott fennakadást.

Könyvtárunk megnyitásának 50. évfordulója az év kiemelt eseménye volt. Már áprilisban meghirdettük pályázatainkat. A *Fogadjon örökbe egy könyvet* akció felelevenítése sikeresnek mondható. CD formátumban készítettük el az 50 év történetét reprezentáló képeskönyvünket. Korábbi igazgatóink a jubileumi programon emlékeztek a múlt egy-egy érdekes szeletére, korábbi és jelenlegi munkatársak gyűrűjében. Az olvasók sem hiányoztak, akik felidéztek örömteli közös pillanatainkat.

A TÁMOP pályázat keretében megkezdődött munkatársaink továbbképzése. A tanfolyami elfoglaltsággal összefüggésben szerveztük a tanfolyamokon részt vevők helyettesítését.

Az egész megyére kiterjedő KSZR az eddigieknél jóval több és sokrétűbb feladatot rótt munkatársainkra. Ki-ki saját gyakorlata szerint segített: rendezvényszervezéssel, adatbázis-építéssel, állományellenőrzéssel, tanfolyamok tartásával járultunk hozzá az induló év sikeréhez. A tudatos szervezőmunka és odafigyelés hatására a média a szokottnál is több tudósításban adott hírt a könyvtárunkban zajló sikeres programokról.

Olvasószolgálat

Könyvtárhasználat (csak a 2013-as adatok):

Statisztikai mutatók	Felnőtt	Gyermek	Összesen
Beiratkozott olvasók száma	1.995 fő	1.368 fő	3.363 fő
Könyvtárlátogatók száma (személyes haszn.)	25.531 fő	14.945 fő	40.476 fő
Távhasználók száma			157.192 fő
Internethasználat			1.729 fő
Kölcsönzött dokumentumok száma	46.104 db	29.276 db	75.380 db
CD kölcsönzések száma			341 db
Videokazetták kölcsönzési száma			31 db
DVD filmek kölcsönzési száma			3.008 db
CD-Rom (könyvmelléklet kölcsönzési száma)			55 db
Személyes használat a fiókokban			5.145 fő
Helyben használt dokumentumok száma	17.705 db	15.492 db	33.197 db

Az év során beiratkozott olvasók száma hasonló az előző évihez. Kismértékben ugyan, de csökkent a gyermekolvasók száma – ez összefüggésben van azzal a társadalmi problémával, hogy csökken a gyermeklétszám. Az olvasói létszám növelésére a szolgáltatások folyamatos fejlesztésén, a sokszínű rendezvények szervezésén túl egyéb akciókat is hirdettünk. Az év folyamán több alkalommal kedvezményes beiratkozási lehetőséget kínáltunk leendő olvasóinknak (Könyvtárosok világnapja, 50 éves jubileum, Országos könyvtári napok).

A helyi internethasználat egyre jobban visszaszorulóban van, s ezzel összefüggésben tovább csökkent a napijegyesek száma is: 56-an 189 alkalommal vették igénybe a könyvtár, illetve az Internet szolgáltatásait.

Továbbra is sokan kérnek telefonon felvilágosítást, illetve veszik igénybe egyéb szolgáltatásainkat (hosszabbítás, előjegyzés). Az on-line módon elérhető szolgáltatásainkat igénybe vevők száma nőtt az előző évihez képest. E-mailben 323 alkalommal fordultak a könyvtárhoz olvasóink, többnyire a kölcsönzési idő lejártának hosszabbításáért vagy egyéb tájékoztatásért, felvilágosításért (előjegyzés, könyv utáni érdeklődés, könyvtárközi kérés, tanfolyamra jelentkezés stb.).

A látogatók, a személyes könyvtárhasználók száma továbbra is magas a színvonalas, sokak érdeklődésére számot tartó rendezvényeinknek köszönhetően.

Az összes regisztrált olvasó: 4.780 + 1.091 a fiókokban = 5.871.

Távhasználatok

TextLib használat	
Keresés	121.350
Böngészés	692
Olvasói állapot lekérdezés	4.217
Hosszabbítás a weben	2.183
Előjegyzés	422
Honlap-látogatottság	
JAVTK	20.834
Gyermek	2.850
Kistélepülési ellátás	497
Telekommunikáció	
Telefon	3.824
E-mail	323
Összesen	157.192

A hangzó és a DVD dokumentumok kölcsönzése kismértékben ugyan, de csökkent. Különösen a DVD-k kölcsönzése esetén figyelhetünk meg jelentős visszaesést, aminek oka lehet az is, hogy sokan az Internetről töltik le a filmeket.

A könyvek, CD-k, videokazetták, DVD-k kölcsönzése a TextLib integrált könyvtári rendszer segítségével történt. A hagyományos hanglemez, hangkazetták – nyelvleckék – elenyésző számú kölcsönzési adminisztrációja (53 db), a folyóiratok (757 db) és az esetenkénti kézikönyvek kölcsönzése (124 db) hagyományosan, füzetben történt.

A folyóiratok kölcsönzése népszerű és ebben az évben is sokan éltek a kézikönyvek hétvégi kölcsönzésének lehetőségével: főleg a diákok, a felsőfokú intézményekben tanulók.

A kölcsönzési forgalomról (látogatók, kölcsönzött dokumentumok, helyben használt dokumentumok száma stb.) naponta készítettünk statisztikát a munkanaplóba. A látogatók számát, a távhasználat – telefon, honlap, OPAC – gyakoriságát, a referenzs kérdések és a helyben használt dokumentumok számát a naponta vezetett statisztikai lapokról, az egyéb statisztikai információkat a TextLib segítségével tudhattuk meg. Mindezek alapján készítjük a könyvtár éves statisztikai jelentését.

A késedelmes olvasókat naponta átnéztük, felszólításokat küldtünk. Az e-mail címmel rendelkező olvasók az első és a második felszólítást elektronikusan kapják. Örömmel fogadták olvasóink a tavaly bevezetett szolgáltatásunkat, hogy a kölcsönzött könyvek határidejének lejáratára előtt 3 nappal e-mailben értesítést küldünk, mely figyelmezteti őket a kölcsönzési határidőre.

Ebben az évben is növekedett az *előjegyzést* kérők száma (782 db), értesítést küldtünk e-mailben, 217 olvasót telefonon értesítettünk, a postai értesítések száma pedig 16 volt.

Gondoztuk a *folyóíratrészleget*, a beérkezett folyóiratokat állományba vettük, naponta rendeztük a folyóiratpolcokat, figyeltük az esetleges hiányokat. A folyóíratrészlegünk kihasználtsága magas, nagyon sokan csak könyvtárunknak ezt a részlegét használják – különösen a gyermeküket a művelődési központ különböző foglalkozásaira kísérő szülők.

Népszerű szolgáltatásunk a *fénymásolás*, a nyomtatás és a szkennelés is.

Könyvtári szolgáltatások és a működtetésükhöz szükséges infrastruktúra

Tájékoztató szolgálat

A könyvtárban két olvasóteremben fogadjuk a kutatási igénnyel érkezőket, a helyben tanulni szándékozókat.

A felnőtt részleg olvasótermében a legfontosabb kézikönyvek, válogatott szépirodalmi művek, különgyűjtemények (ősmagyar, helyismeret, európai uniós) a teljes nyitvatartási időben helyben használhatók. A tájékozódást a számítógépes adatbázisokon és az elektronikus katalóguson túl a tájékoztató könyvtáros segíti. A referenzs kérdések gyakoriságát, a keresett témákat külön statisztikai lapon vezetjük.

Gyakori volt egy-egy adott dokumentum utáni érdeklődés, melyet legtöbbször saját állományunkból ki tudtunk elégíteni. Amennyiben ez nem sikerült, akkor elsősorban más, a városban működő könyvtárak állományaiban néztünk utána a keresett könyvnek.

Olvasói kérésre irodalomkutatást végeztünk, bibliográfiákat állítottunk össze, kérésre elektronikus úton is eljuttattuk az olvasóknak. Több esetben készítettünk szakdolgozathoz irodalomjegyzéket. A korszerű kapcsolattartást segíti a tájékoztató gépre telepített skype alkalmazás, melyet visszatérő olvasóink szívesen használnak.

Segítettük az olvasókat az Internet használatában, az információkeresésben. A gyermekkönyvtárban az olvasótermet könyvespolcok választják el a mesék birodalmától. Az itt található kézikönyvek főleg a gyerekek érdeklődését, tanulási igényeit elégítik ki, illetve ebben a részben tartottuk a gyerekeknek szóló, a kézikönyvek használatát bemutató foglalkozásokat is.

Havi egy alkalommal *hírlevelet* küldtünk az olvasóknak, melyben a könyvtár aktuális programjairól adtunk tájékoztatást, új könyveinkből ajánlottunk, illetve egy-két érdekes hírrel örvendeztetjük meg olvasóinkat.

Letéti könyvtárak gondozása

Fiókkönyvtárak nyitva tartása

Andráshidai fiókkönyvtár

Hétfő	12.00 – 16.00 h
Kedd	12.45 – 16.00 h
Szerda	12.00 – 15.00 h
Csütörtök	12.00 – 16.00 h
Péntek	12.00 – 15.00 h
Szombat	zárva

Nyugdíjas Otthonház könyvtára

Hétfő – kedd	zárva
Szerda	15.00 – 18.00 h
Csütörtök – szombat	zárva

Ságodi fiókkönyvtár

Hétfő – péntek	zárva
Szombat	14.00 – 18.00 h

Zalabesenyői fiókkönyvtár

Hétfő – kedd	zárva
Szerda	17.30 – 19.30 h
Csütörtök – szombat	zárva

Gondoztuk a négy letéti könyvtárunkat, az új könyvek vásárlásán túl módszertani segítséget is nyújtottunk az ott folyó munkához. Ebben az évben mind a négy fiókkönyvtárunkban szerveztünk programokat (ismeretterjesztő előadás, író-olvasó találkozó, zenés est stb.).

Állománybővítés a letétekben

Andráshida	2 alkalommal	168 kötet
Nyugdíjasház	2 alkalommal	114 kötet
Ságod	2 alkalommal	129 kötet
Zalabesenyő	2 alkalommal	157 kötet

A letétek olvasószolgálati mutatói

Letéti helyek	Olvasók száma (fő)	Látogatók száma (fő)	Kölcsönzött dokumentumok száma (db)
Andráshida, ÁMK	366	4.399	4.550
Nyugdíjasház	42	336	931
Ságod	23	283	721
Zalabesenyő	25	127	516

Rendezvények a letéti könyvtárakban

Andráshida, Öveges József ÁMK

- 11 rendezvényen (népdalbemutató, mesemondó verseny, *Boldizsár Ildikó* előadása, kiállítások, rendhagyó irodalomórák, vetélkedők) összesen 395 fő vett részt.

Nyugdíjas Otthonház

- Április 11. Költészet napja – *Kelemen Gyula* zenés irodalmi előadása (résztevők száma: 45 fő).

- Október 15. Az *Idősek hónapja* alkalmából a *Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészetoktatási Intézmény diákjai* kedveskedtek az otthonház lakóinak „*Szép Zalában születtem*” című műsorukkal. A műsor szerves részeként a mintegy 40 főnyi hallgatóság *Kiss Gábor* tolmácsolásában zalai anekdotákat is hallhatott.
- Advent idején, december 12-én a tavalyi hagyományokat folytatva *Varázslatos karácsony* címmel a *Liszt Ferenc Tagiskola diákjainak* ajándékműsorára került sor (45 fő).

Ságod

- Október 7-én *Telegdy Ágnes* író volt a ságodi óvoda vendége, aki a *Barnabás meséi* című könyvsorozatról, hősről, Barnabásról beszélgetett a gyerekekkel (65 gyermek).

Zalabesenyő

- Január 24-én a Hevesi Sándor Színház két művésze – *Debrei Zsuzsanna* és *Hertelendy Attila* – adott nagy sikerű zenés irodalmi előadást a mintegy 60 főnyi érdeklődőnek.
- Május 30-án *Szakács László* erdész könyvbemutatójára került sor. A megjelent 50 főnyi érdeklődő előtt *Kiss Gábor* beszélgetett az íróval.

Rendezvények

Rendezvény		Résztevők száma		
összesen	típusa	felnőtt	gyerek	összesen
10	Előadás	346	61	407
1	Felolvasónap	30	300	330
106	Foglalkozás	84	2.188	2.272
15	Használoképzés	81	0	81
7	Író-olvasó találkozó	248	173	421
2	Irodalmi est	145	0	145
14	Kiállítás	2.550	2.959	5.209
1	Könyvbemutató	28	0	28
6	Könyv- és folyóiratvásár	760	113	873
5	Önképző kör	33	0	33
2	Szakmai nap	132	0	132
3	Tábor	0	43	43
4	Vetélkedő	241	136	377
Több rendezvényt összefogó programok				
	Könyves Vasárnap	70	132	202
	Öröm kör (10 alkalom)	880	805	1.685
	Mackó nap	260	260	520
	Ezen belül:			
7	előadás			
50	foglalkozás			
1	vetélkedő			
17	Fiókkönyvtárak rendezvényei	128	567	695
Mindösszesen				
251	Rendezvény			13.453

A fenti táblázatból is látszik, hogy nagyon sok rendezvényt szerveztünk ebben az évben, igyekeztünk minden korosztály igényét kielégíteni, s egyben könyvtárunk céljainak is megfelelni. Első-

sorban olyan rendezvényeket szerveztünk, melyek könyv- és könyvtárhasználatra nevelnek, az irodalommal kapcsolatosak, olvasásnépszerűsítő alkalmak. Törekedtünk arra, hogy a jól bevált programok, sorozatok mellett mindig újabb és újabb ötleteket valósítsunk meg, hogy ezáltal is bővítsük olvasóink táborát, új könyvtárhasználókat nyerjünk meg. Programjaink sikeréhez a személyes propagandán túl az elektronikus lehetőségek maximális kihasználása is hozzájárult (weboldal, hírlevél, Facebook, e-mail).

Az őszi folyamán előzetes bejelentkezés, egyeztetés alapján két alkalommal tartottunk középiskolai osztályoknak könyvtárbemutató foglalkozást (51 diák).

Gyermekkönyvtári foglalkozásokra ebben az évben 85 alkalommal került sor 1.784 fővel (könyvtárbemutató 15, könyvtárhasználati 70).

A *Mandulavirág Fogytékos Otthon* fiataljai nyolc alkalommal jöttek el, alkalmanként 15-20 fővel.

Ebben a tanévben 7. alkalommal hirdettük meg az *Olvasó manó* könyvolvasó versenyt. Nagyon kevés gyerek vett részt a könyvolvasó versenyen (8 fő), ám sok könyvet olvastak el (7-12 db); a verseny nyertesén *Goldfinger Blanka* 6 éves kislány 46 könyvvel lett a nyertesünk. Az eredményhirdetést közösen tartottuk az Olvasó manó könyvolvasó verseny olvasóival. Vendégünk *Bosnyák Viktória* író volt, aki jó hangulatú vetítéssel is egybekötött könyvbemutatót tartott írásaiból (35+10 fő).

Folyamatos rendezvények, sorozatok

Öröm kör

Folytatódtak a kör összejövetelei; játszóházakat tartottunk, országosan ismert vendégeket: írókat, szakembereket hívtunk, és továbbra is segítők azok a pedagógusok, óvónők és könyvtárosok, akik kezdettől fogva támogatóink voltak a játszóházak, programok lebonyolításában. Sikertől véglegesen azt a programot, hogy a 0-2 éveseket „zenebölcsikbe” várjuk, a nagyobbaknak pedig minden alkalommal mesélünk. A játszóházak témája ezekhez a mesékhez kapcsolódik. Pszichológusok voltak közreműködőink, szeptemberben kiemelt programként Boldizsár Ildikó mesekutató tartott előadást kicsiknek és nagyoknak. A programokat továbbra is nagyon sokan látogatják, a résztvevők továbbadják élményeiket, ezáltal is népszerűsítik programjainkat (10 alkalom, 1.685 fő, ebből 805 gyermek).

Ebben az évben az *Olvasótábor* klub vendége *Bosnyák Viktória* volt. A kiemelt rendezvényen kívül a gyerekek kérésére minden hónap második csütörtökén találkoznak a nyári olvasótábor résztvevői. Szeptemberben, a gyerekekkel közösen összeállítottunk egy programtervet, amelyben szellemi és kézműves foglalkozások egyaránt szerepeltek. Ebben a hónapban a *Családfesztivál* programját is színesítettük papírszínházi mesékkel, könyvjelző és fonalas béka készítésével. A terv változtatható a többség aktuális igénye szerint. Öröndetes, hogy a szülők is rendszeresen bekapcsolódtak a foglalkozásokba (8 alkalom, 111 fő).

A *Mesebolt* drámafoglalkozásokat *Óváriné Kalamár Judit*, a Lándorhegyi Általános Iskola pedagógusa vezeti. A 13-21 fő részvételével megvalósuló programokra havonta jönnek össze a gyerekek, akik hátrányos helyzetük miatt kerültek be a csoportba. A mesék, a drámapedagógiai játékok révén problémáik megoldásával is foglalkoznak. A csoport tagjaira könyvtári rendezvényeinken műsorok bemutatásával is számíthatunk (5 alkalom, 123 fő).

Olvassunk együtt!

2013-ban kevesebben vettek részt ebben az internetes játékban és versenyben, mint a tavalyi évben (4 iskola 15 tanulója). Tavasszal *Csepregi Z. – Sipos Zs.: Helló, Brub vagyok!* és *Sara*

Pennypacker: Klementin, ősszel pedig a *Tehetséges Klementin* című műveket dolgoztuk fel. A játék legügyesebb és legkitartóbb résztvevőinek munkáját oklevéllel és könyvjutalommal ismertük el.

Internet klub

Havi rendszerességgel (2013-ban 10 alkalommal, átlagban 5 fő részvételével) került sor a klub összejöveteleire, ahol a gyakorlott felhasználók mindig újabb érdekességekkel ismerkedhettek meg. A találkozók során újabb ötletekkel és javaslatokkal gazdagodtak, hogy minél szélesebb körben képesek legyenek kihasználni az Internet nyújtotta lehetőségeket a mindennapi ügyintézésről kezdve a szabadidő hasznos eltöltéséig.

„Fel a Netre!” 2.

Folytatódott a tavalyi évben indított on-line fejtörő játék, melyen ebben az évben 25-en vettek részt. Havonta egy-egy feladatsort kellett megoldani a játékosoknak; a résztvevőket december 17-én a *Könyvtárosok karácsonya* elnevezésű ünnepi rendezvényen köszöntöttük, illetve díjaztuk a legjobb eredményt elérőket.

Aurita mesekör

Boldizsár Ildikó meseterápiás módszerével meseelemzésekkel foglalkozunk *Pápes Éva* vezetésével. A csoportot Vas megyéből is látogatják (5 alkalom, összesen 33 fő).

Egyéb rendezvények

Könyv- és folyóiratvásár

Ebben az évben könyvtárunkban két alkalommal (februárban és novemberben) tartottunk könyv- és folyóiratvásárt olyan leselejtezett dokumentumokból, illetve könyvekből, melyeket az olvasók ajándékoztak a könyvtárnak.

A Göcseji Falumúzeumban május 25-én megrendezett Göcseji Randevún, az Ünnepi Könyvhét-höz kapcsolódva könyvbörzét tartottunk. Nagyon sokan vásároltak könyvet, folyóiratot és egyben ismerkedtek könyvtárunk szolgáltatásaival, programjaival.

Augusztus 1-jén a Szoptatás Világnapja alkalmából rendezett programon vettünk részt, főleg a gyerekeknek szóló leselejtezett könyveinkből tartottunk kiadásitást és egyben népszerűsítettük gyermekeknek, családoknak szóló programjainkat.

Kedvencek napja: Mackónap

Január 19-én tartottuk meg a szokásos nagy érdeklődés mellett. A versmondásra jelentkező 157 gyerek miatt újabb verseny helyszínt állítottunk be, így öt csoportban versenyeztek a jelentkező kisiskolások. 91 kisgyerek pedig 100 mackót küldött be mackókészítő versenyünkre. A napot játszóházakkal zártuk, a programokon közel 520 felnőtt és gyermek fordult meg.

Március 20-án a város középiskolás diákjai részére a már 20. alkalomra visszatekintő *Könyv- és könyvtárhasználati vetélkedő*t szerveztük meg. Ebben az évben nyolc négyfős csapat mérte össze a tudását, emlékezetes percekert szerezve a résztvevőknek, szurkolóknak egyaránt (a résztvevők száma a kísérő pedagógusokkal együtt 40).

Ebben az évben is csatlakoztunk az *Internet Fiesta* (március 20–27.) programsorozathoz.

- Március 20.: *Bogyó és Babóca a két jóbarát kalandjai a Neten* – Játékos foglalkozás 1. osztályosoknak (25 résztvevő).

- Március 21.: *Bogyó és Babóca a két jóbarát kalandjai a Neten* – Játékos foglalkozás 1. osztályosoknak (24 résztvevő).
- *Az Interneten is vannak szabályok!* – viselkedéskultúra a Neten: foglalkozás 3. osztályosoknak (23 résztvevő).
- „*Gondold meg, mire kattintasz!*” – Tinikre leselkedő veszélyek a Neten. A középiskolásoknak szóló előadást Tóth László rendőr őrnagy tartotta (62 résztvevő).
- Március 22.: *Hangulatjelek az Interneten* – 4. osztályosoknak szóló program (47 résztvevő).
- Március 25.: *Az Interneten is vannak szabályok!* – viselkedéskultúra a Neten: foglalkozás 3. osztályosoknak (26 résztvevő).
- Március 26.: *Védd a természetet!* – foglalkozás 2. osztályosoknak az Öveges József Általános Iskolában (77 résztvevő).
- „*Internet a mindennapok szolgálatában*” – felnőtteknek szóló programunk helyszíne Zalatárnok volt (16 résztvevő).

Március 22-én 44. alkalommal került sor a *József Attila Városi Versmondó Versenyre*, 7 iskola 21 tanulója részvételével. A megyei fordulónak idén a Lenti Városi Könyvtár adott otthont, április 13-án.

Március 26-án Kádár Annamária pszichológus előadásának adtunk helyet, amely az óvónői továbbképzés része volt (65 résztvevő).

Április 11-én a *Költészet napja* tiszteletére az *Énekmondó együttes* „*Vers-elő*” című műsorára került sor. Az eseten a „Vers-elő” versmondó verseny középiskolás résztvevői is közreműködtek. A programot nagy érdeklődés övezte, mintegy 80 középiskolás vett részt rajta.

Április 15-én a *Könyvtárosok Világnapján* sokszínű, rendhagyó programokkal vártuk olvasóinkat

- gyerekeknek a gyermekkönyvtári honlap és blog bemutatása, kézműves foglalkozás a tavaszvárás jegyében;
- felnőtteknek a fogyatékkal élők könyvtárhasználatát segítő eszközök bemutatója (hangostérkép, nagyítógép, felolvasó program) „*Olvasás a sötétben*” – hangoskönyvek bemutatója; e-könyv bemutató.
- Játékos kedvű olvasóink számára egy totót állítottunk össze, melyből kiderült, mennyire mozognak otthonosan könyvtárunkban.

A jeles nap alkalmából rendhagyó könyvtári ajándékokkal kedveskedtünk a könyvtárlátogatóknak.

Június 5-én, az *Ünnepi Könyvhéten* GreCsó Krisztián író volt a vendégünk. A találkozót már előzetesen is nagy érdeklődés övezte, így a Keresztury Városi Művelődési Központ kamaratermében rendeztük meg az irodalmi estet, mintegy 130 fő részvételével. Az íróval Turbuly Lilla író beszélgetett, a jó hangulatú, emlékezetes találkozó végén dedikálásra, kötetlen beszélgetésre is lehetőség nyílt.

KönyvtárNet (június 24–28., július 8–12.)

A tábor tavalyi sikeres fogadtatása miatt ebben az évben két alkalommal is szerveztünk számítástechnikai tábor, melynek témái között az Internet világának felfedezésén túl a számítógépes játékok, fotózás, szkennelés, képszerkesztés, animációk is szerepeltek. A foglalkozásokat tíz-tíz gyermek részvételével Horváthné Jóna Mária és Horváth Viktória tartotta.

Olvasótábor hátrányos helyzetű 8-12 éves diákok számára

A 2013. évi olvasótábort is „*Mesterségem címere*” címmel valósítottuk meg. A 23 résztvevő július 29-től augusztus 2-ig különböző szakmák képviselőivel találkozhatott: könyvkötőkkel, fazekasmesterrel, tűzoltókkal, cukrásszal. A délelőtti foglalkozások sorában múzeumlátogatásra is sor került (*Németh János* keramikus művész kiállítása és az „*Így éltünk a 70-es években*” című tárlat). A szabadidős programok között szerepelt a termálfürdő, akadályverseny, tájfutás, kollázs készítés. A tartalmas programot a JAVK Olvasóinkért Könyvtári Alapítvány és a szponzorok segítségével tudtuk megvalósítani. A táborról hírt adott a Zalaegerszegi Városi Televízió két alkalommal, a Zalai Hírlap és a Zalaegerszegi 7 Nap is.

Szeptember: Családfesztivál

Idén második alkalommal voltunk vendégei a Családfesztiválnak. Papírszínházzal, fonalas béka készítésével és könyvajánlásokkal vártuk az érdeklődő családokat.

Szeptember 12. „50 éve a város szolgálatában” – jubileumi rendezvény

Könyvtárunk ebben az évben ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját. E jeles évforduló méltó megünnepléséhez előzetesen, még a tavasz folyamán felhívásokkal fordultunk olvasóinkhoz: meghirdettük a „*Fogadjon örökbe egy könyvet!*” elnevezésű akciónkat, a jubileumi év tiszteletére régi fotókat, emlékeket, dokumentumokat vártunk olvasóinktól, illetve fotópályázatot hirdettünk: „*Kedvenc könyvtáram az objektíven keresztül*” címmel. A könyvtárunk megnyitásának 50. évfordulóját ünneplő jubileumi rendezvényen került sor a pályázatok eredményhirdetésére.

Számos, közel 100 vendég részvételével, családi hangulatban zajlott az ünnepi rendezvény. A hivatalos köszöntőkön túl az egykori könyvtárvezetők és jelenlegi olvasóink is felidéztek emlékeiket. Bemutatásra került az erre az alkalomra készített digitális képeskönyv és könyvtártörténeti kiállítás is színesítette a programot.

Népmese napja (szeptember 27.)

Idén szeptemberben is megtartottuk az immár hagyományosnak számító felolvasó napunkat. *Népek meséi* címmel, más országok meséinek felolvasásával vártuk az óvodákat, iskolákat és a családokat. 330 fő kisiskolás, óvodás és kísérőik voltak a vendégeink, felolvasóink.

Október 7–13-a között került sor az *Országos könyvtári napok* rendezvényeire.

- Október 7.
 - *Telegdy Ágnes* író volt a vendégünk, aki vetítéssel egybekötött könyvbemutatót tartott könyvtárunkban kisiskolásoknak (45 fő), Ságodban pedig óvodásoknak.
 - Ugyanezen a napon *Rózsás Katalin* „*Egy pöttyös nap*” címen óvodásoknak tartott mesefoglalkozást (58 fő), az Öröm körben pedig „*Csiri-biri*” énekes-mozgásos foglalkozás volt 0-2 éves gyerekeknek. Az Öröm kör programjában ezenkívül játszóházak és mesefoglalkozás is szerepelt a nagyobb gyerekek számára.
- Október 9. A *Megmutatom magam!* kiállítássorozat megnyitója.
 - A délelőtti folyamán *Zala megye 7 csodája* címmel *Lengyák István* nagykanizsai pedagógus tartott előadást felső tagozatos általános iskolai tanulóknak (67 résztvevő), este pedig nagy érdeklődés kísérte a felnőtteknek tartott előadását *Örökségek folytatása* címmel (65 résztvevő).
- Október 10-én *dr. Kubassek János* geográfus előadásából a magyar női utazókról, felfedezőkről tudhattunk meg érdekességeket (résztvevők száma 70 fő).
- Október 13. A Könyves vasárnap a mackók jegyében zajlott. A Meseerdő Bábszínház előadásában *Brumi maci születésnapja* című bábelőadást láthatták kicsik és nagyobbak, a játszóházban gyapjúmackót készíthettek és élvezhették a Beczághné Ferenc Kinga mackógyűjteményéből összeállított kiállítást, melynek megnyitójára ezen a napon került sor (202 résztvevő).

Október 14-én *Szálinger Balázs* író tartott rendhagyó irodalomórát középiskolásoknak (63 résztvevő).

November 19-én *A mai magyar irodalom* irodalomtörténeti sorozat keretében *Tóth Krisztina* íróval találkozhattak az érdeklődők. Vendégünkkel *Karáth Anita* középiskolai tanár beszélgetett (35 fő).

November 28-án *dr. Illés Györgyi* színész, egyetemi oktató adott a megjelenteknek hasznos tanácsokat a kisgyermekkorú beszédfejlesztéshez, és egyben bemutatta a *Beszéd utca 3* című módszertani könyvét (25 fő).

December 9-én *Pápes Éva* *Királylányok, tündérek, boszorkányok* című könyvét *Péntek Imre*, a *Pannon Tükör* című folyóirat főszerkesztője mutatta be az érdeklődőknek (28 fő).

Országos Gyermekkönyvhét

- Mesemondó verseny (november 23.) – idén *Mackómesék* címmel hirdettük meg mesemondó versenyünket. Kilenc városi iskola 36 tanulója és hat városkörnyéki iskola 18 tanulója versenyzett egymással a szép mesemondásban, négy korcsoportban és a két időpontban megtartott versenyen (résztevők száma 240 fő).
- Író-olvasó találkozóink felső tagozatosokhoz hívott vendége *Sohonyai Edit* író volt, aki a 7–8. osztályosoknak nagyon jó hangulatú és hasznos előadást tartott könyvei ürügyén a korosztályt érdeklő kérdésekről (51 fő).
- A kisebbeket *Illés Györgyi* színész és logopédus közös beszédtechnikai játékokra várta a *Beszéd utca 3* című könyv bemutatójaként (48 fő).

December 17-én a *Könyvtárosok karácsonya* elnevezésű ünnepi estünket rendeztük meg, melynek keretében – az ünnepi műsort követően – adtuk át a *Fel a netre öregem!* című on-line vetélkedő résztvevőinek, illetve legjobbjainak a jutalmakat.

Kiállítások

Könyvtárunk, mint kiállítótér is nagyon népszerű, a könyvtárlátogatók szívesen nézegetik az aktuálisan kiállított műveket.

A gyermekkönyvtárban a *Megmutatom magam!* kiállítássorozat zajlik immár hat éve, és a sorozat sikerét mutatja, hogy továbbra is két évre előre jegyezzük fel a kiállítók nevét. A pedagógusok már első osztályban felméri a tehetséges tanítványaikat, vannak visszatérő kiállítóink is, így együtt örülhetünk a gyerekek fejlődésének.

A *Mackónap* rendezvényeként a gyerekek által készített mackókat mutattuk be kiállításon, ezek a mai napig is a könyvtár gyermekrészlegének dekorációi. Az Országos Könyvtári Napok keretében nagysikerű mackókiállítást nyitott meg *Gál Mária* tanítónő.

A felnőtt részlegben két kiállításra került sor:

„...szabad-e locsolni?” – *Húsvéti képeslap-kiállítás*. Március 28-án nyílt meg és április végéig volt látható *Kisgyörgy Erzsébet* nyugdíjas könyvtáros képeslapgyűjteményéből az a válogatás, mely a húsvéti ünnepkörhöz kötődött. A megnyitón a szép számú közönség (60 fő) a „Besenyő 2000-es években alapítvány” *Szivárvány dalköre* adott elő színvonalas műsort, melyben a húsvéti hagyományokat is felelevenítették.

Európa műemlék templomai – képeslap-kiállítás. November 21-től december végéig gyönyörködhetek a látogatók a karácsonyváráshoz kapcsolódóan Európa híres templomaiban. A megnyitón, melyen szintén nagyon sokan vettek részt (majd 80 fő), a *Szivárvány dalkör* énekelt.

Használóképzés

2013-ban tavasszal öt csoportban képeztünk olvasókat könyvtárunkban és vidéken egyaránt, melyeken 34 fő tett sikeres vizsgát a tanultakról. Három tanfolyam a könyvtárunkban (Excel, kezdő illetve haladó internet), míg kettő Milejszegen került megrendezésre.

Egyéb

Az év során több alkalommal fogadtunk könyvtár szakos hallgatókat szakmai gyakorlatra. Részt vettünk helyi és országos szervezésű továbbképzéseken, tapasztalatcseréken. Rendezvényeinkről rendszeresen tájékoztattuk az érdeklődőket (írott és elektronikus sajtón keresztül). Beszámoltunk híreinkről, programjainkról a *Zalai Könyvtári Levelező* oldalain is.

Megyei könyvtári ellátás

Megyei könyvtár területi feladatellátása

Kötelespéldányokkal kapcsolatos feladatok

Jogszabály alapján elláttuk Zala megyében a területileg illetékes, köteles sajtótermékeket fogadó könyvtár feladatait. Ellenőriztük a helyi kiadók és szolgáltatók kötelespéldány-szolgáltatási kötelezettségének betartását, a beérkezett kötelespéldányokat állományba vettük, feldolgoztuk és hozzáférhetővé tettük. 2013-ban 66 db kötelespéldányt kaptunk könyvekből és elektronikus dokumentumokból. A településeken és kistérségekben megjelenő sajtótermékek többsége beérkezett könyvtárunkba, de számos esetben kellett felszólítást küldenünk a kötelezettségek betartására.

ODR tevékenység

Jogszabály alapján elláttuk az ODR keretében működő szolgáltató könyvtár feladatát, a bejövő könyvtárközi kéréseket folyamatos teljesítettük.

Népszerűsítettük az eddig fénymásolatban, postai úton teljesített könyvtárközi kérések elektronikus formában történő továbbításának lehetőségeit (e-mail, MOKKA-ODR), ez gazdaságosabb, gyorsabb megoldást jelent használóinknak.

2013-ban 440.000 forint ODR támogatást kaptunk az Emberi Erőforrások Minisztériumától (a támogatás 2014. április 30-ig tart). Ennek keretében 310.000 forintot fordíthattunk dokumentumbeszerzésre és 130.000 forintot postaköltségekre. (Ebben az évben érkezett meg a 2012/2013-as év támogatása is, 410 000 Ft.)

A könyvtárközi kölcsönzés keretében a teljesített kérések száma 555 volt, ebből 53 elektronikus formában.

Területi ellátó tevékenység

A területi ellátó munkát az intézményben elsősorban a megyei könyvtárellátási csoport 6 felsőfokú végzettségű munkatársa végzi, de a különböző részfeladatok ellátásában az intézmény további szakemberei is részt vállalnak. Nagyon fontos partnereink a kistépülési ellátásba bekapcsolódó városi könyvtárak (Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa, Hévíz), akikkel szintén napi kapcsolatban dolgozunk – statisztikai, rendezvényszervezési, továbbképzési feladataink végrehajtásába a kisebb városi, illetve az önállóan működő községi könyvtárak is bekapcsolódnak.

A könyvtári együttműködés szervezése

A 1997. évi CXL. törvény 66. §-a alapján az intézmény állami feladatként teljesítette Zala megye területére vonatkozó szolgáltatásait. Koordináltuk a 10 önkormányzati fenntartású városi könyvtár, a 10 községi könyvtár és a 236 könyvtári, információs és közösségi hely szakmai munkáját. Rendszeresen tartottuk a kapcsolatot a fenntartó önkormányzatok képviselőivel, a polgármesterekkel és a

jegyzőkkel (mindössze két kicsi faluban, Iborfián és Sényén nincs könyvtári ellátás). Felhívtuk a figyelmüket a könyvtárakat érintő jogszabályokra, ajánlásokra, szükség esetén szakmai tanácsokkal láttuk el őket.

Könyvtárunk munkatársai az év folyamán számos alkalommal keresték fel a megye településeit, például közös projektek szervezése, rendezvények, kiadványok kiszállítása alkalmával. A könyvtárak közötti kapcsolatrendszer erősítéséhez hozzájárult az internetes levelezés (elsősorban a ZALATÁR könyvtári levelezőlistán keresztül) és a hírlevél is.

A megyei könyvtár fontos szerepet játszik a megyeszékhely lakosságának ellátásában is. Ennek összehangolására intézményünk együttműködik Zalaegerszeg nyilvános könyvtárai mellett a város felsőoktatási könyvtáraival és szakkönyvtáraival is. A szerzeményezés összehangolásának célja elsősorban a szakirodalmi dokumentumbázis, a felsőoktatási hallgatók kiszolgálásának biztosítása.

A könyvtárak számára nyújtott szolgáltatásaink voltak: szaktanácsadó tevékenység, szakmai továbbképzések szervezése, közös pályázatok, rendezvények szervezése, kiadványok készítése, statisztikai adatszolgáltatás, helyismereti- és közhasznú információszolgáltatás.

Szakmai tanácsadás

Különböző szakmódszertani kérdésekben, állományalakítási, feldolgozási problémák megoldásában, állományellenőrzésekben, kivonásokban szakmailag segítettük a megye könyvtárainak munkáját. Továbbra is feladatunknak tekintjük a szakértői és a szakfelügyeleti vizsgálatok lebonyolítását, figyelemmel kísértük a vizsgálatok intézkedési tervében megfogalmazott feladatok megvalósulását.

Jogszabályi változások, pályázati felhívások esetén felhívtuk az érintettek figyelmét és tanácsokat adtunk az alkalmazáshoz, illetve megvalósításhoz.

Aktívan közreműködtünk a Nyilvános Könyvtárak Jegyzékének vezetésével kapcsolatos ügyintézési folyamatban. A megyéből új könyvtár nem került fel a jegyzékre; 2013-ban több szolgáltatóhellyé váló könyvtár (Söjtör, Cserszegtomaj) került le listáról. Segítettük az önkormányzatokat a szükséges határozat meghozatalában, illetve értesítettük őket a Jegyzék módosulásáról, tennivalókról.

Szakmai továbbképzések

A munkatársak továbbképzése a jogszabálynak megfelelően továbbképzési terv szerint történt. 2013-ban a képzéshez anyagi forrást biztosított a TÁMOP-3.2.12-12/1-2012-0027 pályázat, amely konzorciumi együttműködéssel valósul meg a letenyei Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár, a Zalaegerszegi Városrészek Művelődési Központ és Könyvtár, valamint a BGF zalaegerszegi kara könyvtárának részvételével. E projekt 2015 februárjában fejeződik be, és hozzájárul az érintett könyvtárak összesen 40 munkatársának szakmai fejlődéséhez.

A megyei könyvtár különböző témákban szervezett továbbképzéseire a megye könyvtáraiban foglalkoztatott munkatársak is meghívást kapnak. Ezeket a szakmai napokat az MKE Zala Megyei Szervezetével, illetve a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhellyel együttműködve bonyolítjuk le, és igyekszünk mindig aktuális témákhoz szakembereket hívni előadónak.

Két helyszínen, Nagykanizsán a városi könyvtárban és Zalaegerszegen a megyei könyvtárban is megrendeztük azt a szakmai továbbképzést, amely a *könyvtári szolgáltatások mobil eszközökre történő alkalmazását* elemezte. A 2013-tól működő KSZR szolgáltatás jelenét és jövőjét szintén szakmai napon mutattuk be a kollégáknak.

Részt vettünk a megye más könyvtáraiban és az ország különböző pontján rendezett szakmai napokon, konferenciákon, valamint a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Egerben megrendezett vándorgyűlésén is.

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy a falvak könyvtári személyzete váljon alkalmassá könyvtárosi feladatainak ellátásához. A szakmai végzettséggel nem rendelkező községi könyvtárosoknak tervezett 20 órás alapfokú könyvtárosképzés 2013-ban, a szolgáltatások átszervezése miatt elmaradt, ezt 2014 első félévében szeretnénk meghirdetni. Ezenkívül a falvak könyvtárosai a helyszíni látogatások során is kapnak munkájuk ellátásához szakmai útmutatást.

Pályázatok, érdekeltségnövelő támogatás

A könyvtárak fejlesztésében egyre nagyobb szerep jut a hazai és európai uniós pályázatoknak. A korábbi évekhez hasonlóan a megyei könyvtár munkatársai továbbra is felhívják a figyelmet a megjelenő új pályázatokra, valamint módszertani segítséget nyújtanak a pályázatok megírásában. Ezenkívül a megyei könyvtár is kihasználja a pályázati lehetőségeket az egész megyét érintő programokhoz. A Nemzeti Kulturális Alap több pályázatán is eredményesen szerepeltünk, így sikerült forrásokat szerezniünk rendezvényeinkhez, az internethasználat oktatásához, a kistelepülési könyvtári propagandához.

A megyei tevékenységet érintő, *Nemzeti Kulturális Alaptól* elnyert pályázataink:

- A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár új arculatának kialakítására 1.351.000 forint.
- Rendezvényekre Zala megyében az Országos Könyvtári Napok keretében 999.000 forint.
- Új szolgáltatások bevezetése mobil eszközökre alkalmazva könyvtári környezetben 448.000 forint.
- A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár állományvédelmi műhelyének tevékenységéhez szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzésére 407.000 forint.

A megyei könyvtár *európai uniós* pályázatait:

- TÁMOP-3.2.4.A-11/1-2012-102 kódszámmal *Olvasás, megértés, érvényes tudás támogatása könyvtári eszközökkel Zala megyében* címmel konzorcium (4 könyvtár) formában pályáztunk közel 50 milliós projekt megvalósítására. A projekt egy év várakozás után 2013 őszén indulhatott el, a megvalósítása 2014. december 31-ig tart.
- TÁMOP-3.2.12-12/1-2012-0027 kódszámmal *Zala megyei könyvtárosok összehangolt továbbképzése* címmel (szintén konzorcium) formában, 6 könyvtár részvételével pályáztunk 23 millió forint támogatásra. A pályázat megvalósítása 2013 szeptemberében indult el és 2015 februárjában fejeződik be.

Az *érdekeltségnövelő támogatás* igénybevétele érdekében március végéig összegyűjtöttük és feldolgoztuk a megye nyilvános könyvtárainak elmúlt évi dokumentum-beszerzésre fordított összegeiről készült igazolásokat. A jogszabálynak megfelelően táblázatban foglaltuk össze az adatokat és elküldtük a Könyvtári Intézetbe. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma a nyár folyamán tette közzé döntését a támogatásról: 16 önkormányzat 10.588 eFt támogatást nyert el. Ebből 3.205 eFt volt a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár támogatása.

Rendezvények

A megye könyvtárainak munkáját, az olvasóközönséggel tartott kapcsolatukat nagymértékben segítette a rendezvények szervezése. Megemlékeztünk többek között a *Költészet napjáról*, a *Népmese napjáról*. A hagyományosan megrendezett *Ünnepi Könyvhéten* és a *Zalai Gyermekkönyvhetek*

során számos rendezvényre került sor a megyében. Ez utóbbi rendezvénysorozatokhoz programfüzetet készítettünk. Az *Internet Fiesta* rendezvényein a számítógépes információszolgáltatásra és az elektronikus ügyintézés lehetőségére hívtuk fel a figyelmet.

A megyei összefogással megvalósuló rendezvények közül kiemelkedett az *őszi könyvtári napok* programsorozata, amely a Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatásából valósult meg, és a kistéleplési ellátás keretében is szerveztünk rendezvényeket. 2013-ben *Könyvtárak az emberi kapcsolatokért* címmel került sor arra a programsorozatra, amelybe Zala megyéből szinte valamennyi városi könyvtár, több községi és iskolai könyvtár is bekapcsolódott. A koordinátori teendőket a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár látta el. Különösen jó volt a fogadtatása a *Könyves Vasárnap* programjainak. A megyei média rendszeresen tudósított az egyes eseményekről. Honlapunkon a teljes megyei programról tájékozódni lehetett. A programokat az országos internetes oldalon is rögzítettük: 24 zalai településen 136 program volt 7.329 fő részvételével.

Kiadványok

Idén ünnepelte 50. jubileumát a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár József Attila Városi Tagkönyvtára, ebből az alkalomból adtuk ki CD-n *50 év a város szolgálatában* címmel képeskönyvünket.

Az elmúlt évekhez hasonlóan szerkesztettük és megjelentettük a könyvtári hálózat lapját, a *Zalai Könyvtári Levelezőt*, amelynek írásai beszámolnak a megyében végzett munkáról. A lapot nyomtatott formában eljuttattuk Zala megyei nyilvános könyvtáraiba, számos szolgáltatóhelyre, valamint a megyei könyvtár honlapján (<http://www.dfmk.hu/megyei-szolgaltatasok/zalai-konyvtari-levelezo>) elektronikusan is elérhetővé tettük. Így értesülni lehetett a megyei és országos szakmai programokról, a könyvtárakban folyó műhelymunkáról.

Nyomtatásban is kiadtuk, valamint a honlapunkon is hozzáférhetővé tettük statisztikai kiadványunkat *Zala megye könyvtári ellátása* címmel.

Rendszeresen kiküldtük e-mailban a megyei könyvtár hírlevelét az érdeklődőknek.

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely 2013-ben is kiadta a *Gyermekkönyvtári információ* című internetes módszertani hírlevelet és könyvtárunk megjelentette az *Olvasó Lurkó* című lapot.

2013-ben is vállaltuk a megyei kiadványok, valamint az elosztás céljából a könyvtárhoz érkezett egyéb kiadványok eljuttatását a megye más könyvtáraiba.

Kötészeti és restaurálási szolgáltatások

Könyvkötészetünk 2013-ban összesen 2.991 darab javított–bekötött dokumentumot készített el. A megyei és városi könyvtár számára 2.760 kötést készítettünk (ezen belül a József Attila Városi Tagkönyvtárnak 147 egységet) valamint a megye több városi könyvtárának (Lenti, Letenye, Zalaszentgrót) is kötöttünk. A Liszt Ferenc Tagiskolának a több éve megőrzött anyakönyveket fűztük egybe. A Magyar Nemzeti Levéltár Zala Megyei Levéltára részére 23 kötet kötését végeztük el. A több évtizedes határ menti kapcsolatok keretében a muravidéki magyar közösség intézményei (pl. lendvai városi könyvtár) számára is végeztünk kötetészeti feladatokat. A reprográfus által előkészített könyvtári kiadványokat puhakötésbe kötöttük (Zalai Könyvtári Levelező, Olvasó Lurkó, Gyermekkönyvtári információk). Olvasóink kérésére, a reprográfussal együttműködve különböző (pl. születésnap emléke) kiadványokat szerkesztettünk.

A megőrzésre szánt napilapokból és folyóiratokból 124 kötet készült el. A kistéleplési feladatellátás keretében öt alkalommal, a szolgáltatóhelyekhez kapcsolódó községi iskolákban tanuló gyerekeknek könyvkötő kézműves foglalkozást tartottak munkatársaink.

A *reprográfus* az állandó kiadványok mellett irodalmi versenyek feladatlapjait nyomtatta ki. Laphiányos könyvekben pótolta a hiányzó oldalakat. A kistéleplések könyvtárainak munkanapló-

kat, beiratkozási naplókat, az olvasószolgálat részére kardexlapokat, folyóirat nyilvántartó lapokat készített.

A *restaurátor* az elmúlt évben a Nemzeti Kulturális Alap pályázatán elnyert összegből a *Zala* napilap 1950. és 1951. évfolyamát savtalanította, javította és kötötte össze 19 kötetben. A József Attila Városi Tagkönyvtár régi könyvvállományának 10 kötetét javította, kötötte újra. A Református Hivatal kérésére 6 darab, zalai templomokat bemutató kötetet újított meg, valamint a Göcseji Múzeum „*Így éltünk a hetvenes években*” kiállítás anyagait hozta kiállítható állapotba. A könyvtár beiratkozott olvasói számára a behozott régi családi iratokat restaurálta.

A kistéleplési könyvtári ellátás megszervezése

A *kistéleplési könyvtári ellátás* működtetéséről a jogszabály értelmében 2014. március 31-ig részletes jelentést készítünk, most röviden összefoglaljuk a legfontosabbakat. A szolgáltatást az 1997. CXL. törvény és a követő jogszabályok alapján végeztük 2013-ban. A községekben élő lakosság könyvtári ellátása érdekében kialakítottuk a megyei *Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert* (KSZR) azzal a céllal, hogy az 5.000 lakos alatti települések lakosai is hozzáférjenek a minőségi könyvtári ellátáshoz.

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 235 önkormányzattal kötött megállapodást a szolgáltatás biztosítására még 2012 végén, amely feltétele volt annak, hogy állami kiegészítő támogatást igénybe lehessen venni. Így 2013-ban a megyei könyvtár költségvetésében megjelenő 163.566 eFt támogatásból valósult meg a KSZR szolgáltatás. E központi támogatást az intézmény kizárólag a szolgáltatás teljesítéséhez kapcsolódó kiadásokra fordította és külön *alszámlán* kezelte.

A költségek megoszlása

Dologi kiadások	131.093 eFt	80 %
ebből könyv jellegű dokumentumok beszerzése	46.854 eFt	29 %
ebből folyóirat beszerzése	8.694 eFt	5 %
ebből egyéb információhordozó beszerzése	10.079 eFt	6 %
Beruházás	1.861 eFt	1 %
Dologi költségek	132.955 eFt	81 %
Személyi költségek	30.610 eFt	19 %
Összesen	163.566 eFt	100 %

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár az ellátás megszervezéséhez a hatékonyság és gazdaságosság elveit figyelembe véve igénybe vette a városi könyvtárak (Keszthely, Lenti, Nagykanizsa, Letenye, Hévíz) közreműködését. Feladataik külön megállapodásban rögzítésre kerültek. A településeket ellátó szolgáltatók, illetve az ellátott települések száma:

- Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár által ellátott települések száma: 81.
- Városi Könyvtár Lenti által ellátott szolgáltató helyek száma: 50.
- Halis István Városi Könyvtár (Nagykanizsa) által ellátott szolgáltató helyek száma: 46.
- Fejér György Városi Könyvtár (Keszthely) által ellátott szolgáltató helyek száma: 31.
- Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár (Letenye) által ellátott szolgáltató helyek száma: 26.
- Gróf I. Festetics György Művelődési Központ Városi Könyvtár és Muzeális Gyűjtemény (Hévíz) által ellátott szolgáltató helyek száma: 5.

Ezek a városi könyvtárak korábban a mozgókönyvtári ellátásban is részt vettek, 2013-tól is ellátják a korábban gondozott kistélepléseiket. 2012-ben 235 település rendelte meg a mozgókönyv-

tári szolgáltatást, köztük egy város is, Pacsa, amelyet a megyei könyvtár látott el. 2013-tól további két település választotta ezt az ellátási formát, Cserszegtomaj és Söjtör, amelyek közvetlen ellátásért a keszthelyi városi könyvtár illetve a megyei könyvtár felelős. Ugyanakkor Dobronhegy nem kötött megállapodást, az önálló könyvtárfenntartás mellett döntött az önkormányzat.

A KSZR szolgáltatás elindítását gondos tervezés előzte meg. Ehhez helyzetfelmérést végeztünk a kistelepüléseken. Nyilvántartást készítettünk a helyi adottságokról, az épület, a helyiség állapotáról, felszereltségéről. Megvizsgáltuk a helyben lévő állomány nagyságát, feltárását, a nyitvatartási időt, az alkalmazott munkatárs végzettségét, foglalkoztatásának módját. Megterveztük a szolgáltatás költségvetését, az egyes feladatok keretösszegeit.

A KSZR szolgáltatás jogi szabályozását figyelembe véve elkészítettük a kistelepülési ellátás éves tervét, amely tartalmazta a KSZR szolgáltatáskínálatát, az egyes kistelepüléseken megvalósítani tervezett szolgáltatás-fejlesztéseket, a megyei könyvtár által a kistelepülések számára elvégzett központi feladatokat, a szolgáltatások minőségének biztosítását megvalósító módszereket. Október végéig összeállítottuk a KSZR szolgáltatás öt évre szóló hosszú távú tervét is a minisztérium által megadott szempontok szerint.

A szolgáltatásban részt vevő városi könyvtárak vezetőivel rendszeres kapcsolatot ápoltunk, elsősorban telefon és elektronikus levelezés útján; évente három alkalommal munkaértekezletet tartunk, amelyen megvitatjuk az aktuális tennivalókat. Az ellátás dokumentálása, áláthatósága érdekében közös hozzáférést biztosító, megosztott dokumentumokban tartottuk nyilván a szolgáltatás részfeladatait (pl. könyvek kiszállítása, rendezvények, eszközbeszerzések).

Az év első hónapjaiban nehézséget okozott a korábbi mozgókönyvtári szolgáltatásról való átállás, ezért fontos feladatunk volt az érintett partnerek (polgármesterek, könyvtárosok) tájékoztatása a változásokról. A 2013. évben prioritásként jelöltük meg a következőket:

- egységes arculat kialakítása,
- technikai eszközfejlesztés,
- közösségi és olvasásfejlesztő programok szervezése,
- digitális írástudás fejlesztése,
- a szolgáltatóhelyek könyvtári állományának fejlesztése,
- a szolgáltatóhely állományának elektronikus feltárása.

A megvalósítás során elért eredményeink 2013-ban

Dokumentum és információszolgáltatás

A könyvtári szolgáltatás legfontosabb alapja a jól válogatott, folyamatosan gondozott, a legfrissebb újdonságokat is tartalmazó gyűjtemény.

A dokumentum-ellátást a községi szolgáltatóhelyek számára letéti ellátás formájában biztosítottuk. A szolgáltatóhelyek az év folyamán 5-6 alkalommal kaptak új könyveket.

Új dokumentumok beszerzésére fordítottuk az állami támogatás 40 százalékát, 65.627 eFt-ot. Közbeszerzési eljárás útján választottuk ki a könyvek beszerzéséhez a szolgáltatót. A Könyvtár-ellátó Nonprofit Kft.-től összesen 23.440 darab könyv jellegű dokumentumot szereztünk be 43.729 eFt értékben. Ezenkívül 1.348 db hangzó dokumentumot (hangoskönyvet, zenei CD-t, 6.533 db képi dokumentumot, DVD-t, diafilmet) és 391 elektronikus dokumentumot (CD ROM-ot, DVD ROM-ot) szereztünk be. Színes hetilapokkal, magazinokkal is bővítettük a könyvtárak kínálatát. 1.562 darab folyóirat-előfizetésünk volt a települések számára – a települések igényei alapján többfajta folyóiratot rendelünk meg a szolgáltatóhelyekre. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a folyóiratok érkezését, a nyilvántartásukhoz kardexlapot biztosítunk.

Dokumentumtípus	Gyarapodás (db)
Könyv	23.400
Kartográfiai dokumentum	40
Hangdokumentum	1.348
Képdokumentum	6.533
Elektronikus dokumentum	391
Összesen	31.712

A települések helyi gyűjteményébe elsősorban a gyakran keresett könyvek, népszerű CD-k, DVD-k kerültek be, az egyéni igényeket könyvtárközi kölcsönzéssel biztosítottuk. Így a kistéle-
pülési könyvtárhasználó térítés nélkül néhány napon belül hozzájuthatott a keresett műhöz.

A kistéle-
pülésekre kerülő állományok nyilvántartását könyvtárunk, valamint a szolgáltatásba be-
kapcsolódott városi könyvtárak munkatársai végezték a TextLib integrált rendszerben, illetve a hé-
vízi könyvtár a Szirén rendszerben. A csoportos állomány-nyilvántartást intézményünk végezte. A
beszerzett dokumentumokba vonalkód is kerül, lehetővé téve a számítógépes kölcsönzést és a gyors-
sabb állományellenőrzést. Új könyvek, CD-k, DVD-k legalább évi 6 alkalommal kerültek kiszál-
lításra, figyelembe véve a helyi olvasók igényeit.

A kurrens gyarapítás mellett a települések helyben lévő állományának gondozását is feladatunk-
nak tekintettük. Könyvtárunk munkatársai a településeken lévő elavult könyveket leválogatták, és
folyamatosan végezték az állomány rögzítését a számítógépes adatbázisban. Így a szolgáltató ka-
talógusában a teljes kistéle-
pülési állomány visszakereshető.

2013-ban 81 szolgáltatóhelyen volt állományrendezés, illetve selejtezés, a települések régi állo-
mányából több mint 100 ezer darab könyv elektronikus feldolgozására került sor.

A TextLib rendszer kliensén keresztül a községi szolgáltatóhelyek az Interneten csatlakozni
tudnak a megyei könyvtár szerveréhez, így munkaállomásként működhetnek. A program használa-
tához a megyei és városi könyvtár munkatársai segítséget nyújtanak. Folyamatosan végeztük a szol-
gáltatóhelyek könyvtárosainak betanítását.

Működési körülmények

Az év folyamán javultak a szolgáltatóhelyek működési körülményei: új épületbe öt könyvtár köl-
tözött, és ugyancsak öt helyen felújították az épületet. Ezeken a helyeken növekedett az alapterület
és akadálymentesítésre is sor került.

Folyamatosan végezzük a könyvtárak berendezéseinek megújítását, 2013-ban 74 település szol-
gáltatóhelye számára került sor új bútor (polcok, asztalok ülőbútorok) vásárlására a kistéle-
pülési támogatásból. Az IKT eszközöket is fejlesztettük, 42 helyszínen számítógépet, 53 helyszínen nyom-
tatót vagy multifunkciós eszközt vásároltunk, de sor került egyéb eszközök beszerzésére is (lásd a
táblázatot). Több helyre közösségi játékokat is vásároltunk, hogy ezzel is segítsük a helyi olvasók
hasznos időtöltését. Beszereztünk különböző irodaszereket, könyvtári, nyomtatványokat, elkészít-
tettük a 2014. évi beiratkozási naplókat és munkanaplókat a használói adatok méréséhez.

A szolgáltatóhelyek átlagosan 46 négyzetméteren működtek. Általában a nagyobb települések-
nek volt ennél nagyobb az alapterülete. A legtöbb helyen (132 településen) kulturális intézménnyel
egy épületben, illetve IKSZT-ben működött a könyvtári, információs és közösségi hely, így lehe-
tőség volt az épület más helyiségeinek használatára is. 21 szolgáltatóhely oktatási intézményben
található és többségében ellátja az iskolai könyvtári feladatokat is. 19 könyvtár működik önálló épü-
letben és 64 könyvtár egyéb többfunkciós épületben (többségében a polgármesteri hivatallal egy
épületben). A könyvtárak átlagosan 3 napon 9 órát tartottak nyitva.

Fejlesztés	db
Épületfelújítás	5
Új épületbe költözés	5
Akadálymentesítés	4
Alapterület növekedés	5
Bútorzat beszerzése	74
Biztonságtechnikai eszközbeszerzés	2
Telefon	1
Új számítógép	42
Számítógép felújítás	8
Számítógép kiegészítő eszköz (monitor, billentyűzet, egér)	25
Integrált rendszer munkaállomás program beszerzése	21
Projektor	8
Nyomtató	11
Szkenner	1
Multifunkciós eszköz	42
Fényképezőgép	33
Vetítővászon	2
Hangosítás	8
TV	9
Egyéb	89

Olvasásfejlesztő és közösségi-kulturális programok

A 236 szolgáltatóhelyen több mint ezer program volt, amelyeken 57 ezernél is többen vettek részt. Szerveztünk irodalmi rendezvényeket, ismeretterjesztő előadásokat, kézműves foglalkozásokat, kiállításokat, könyvtári órákat. A használatképzés keretében elsősorban a számítógép és internethasználatot tanítottuk meg az érdeklődőknek.

Program	Száma	Résztevők
Irodalmi műsorok	149	6.350
Ismeretterjesztő előadások	96	2.326
Kézműves foglalkozások	190	5.049
Kiállítások	44	2.780
Könyvtári órák	60	948
Egyéb programok	556	39.369
Használatképzés	80	702
Összesen	1.175	57.524

Szolgáltatás népszerűsítés

Minden szolgáltatóhely számára információs táblát készítettünk, melyen feltüntettük a szolgáltatóhelyek új elnevezését: *Könyvtári Információs és Községi Hely*. Az év második felében 2014. évi naptárat, ajándék tasakot is készítettünk. Számos alkalommal a sajtó is beszámolt a szolgáltatásról és hirdetést is megjelentettünk ezzel kapcsolatban.

Nemzetiségi könyvtári ellátás bemutatása

A nemzetiségi könyvtári ellátást a horvát nemzetiség részére továbbra is a tótszerdahelyi báziskönyvtár (amely jelenleg már szolgáltatóhely) végezte. Ezt a tevékenységet felügyeljük és szaknácсадással segítjük. Az Országos Idegennyelvű Szakkönyvtár támogatásával a megyei könyvtárban is kialakítottunk egy horvát állományrészt, amelynek irodalomjegyzékét eljuttatjuk a horvát nemzetiségi könyvtárakhoz. A cigány nemzetiség ellátását a megyei könyvtár báziskönyvtárára támaszkodva az olvasószolgálat keretei között folytatjuk.

Statisztikai feladatok és adatszolgáltatás

2013 elején feldolgoztuk és továbbítottuk a 278 zalai könyvtár 2012. évi statisztikai jelentéseit az egységes kulturális statisztikai rendszerbe. A 259 települési könyvtár, illetve szolgáltatóhely mellett a négy felsőoktatási, a tizenhárom szakkönyvtár és két egyéb könyvtár statisztikai adatszolgáltatásának megszervezése is a megyei könyvtár feladata volt.

2013 közepén megjelentettük a zalai települési könyvtárak statisztikai adatait tartalmazó *Zala megye könyvtári ellátása* című kiadványunkat, amely könyvtárunk honlapján is elérhető. A statisztika alapján elemző tanulmányt is készítettünk, amelyet a *Zalai Könyvtári Levelező* 2012. évi 1. számában jelentettünk meg.

Év végén, novemberben megkezdődött a 2013. évi statisztikai adatszolgáltatás előkészítése. A forgalmi adatok méréséhez szükséges munkanaplókat és beiratkozási naplókat eljuttattuk a könyvtárakba és felhívtuk a figyelmet a kötelező adatszolgáltatásra és a határidőkre.

Partnerség, civil kapcsolatok

Könyvtárunk számos civil szervezettel tart fenn kapcsolatot; segítjük programjaik szervezését, helyszínt biztosítunk rendezvényeiknek, pályázati és egyéb forrásokból támogatjuk működésüket. Kapcsolatrendszerünkben különösen fontos helyet foglal el a könyvtárunkban több mint egy évtizede működő Keresztury Irodalmi Kör illetve Zalaegerszeg peremkerületében, Zalabesenyőben a *Besenyő a 2000-es években Alapítvány* és annak *Szivárvány Dalköre*. E szervezetekkel folyamatos a kapcsolatunk és számos rendezvényt szerveztünk velük, számukra 2013-ban is. Partnereink között tudhatjuk a gellénházi *Vajda József Népdalkört* is, velük a megyei kulturális programok szervezésében működünk együtt.

Határon túli kapcsolatainkban legfontosabb partnereink – a több évtizedes együttműködési gyakorlatból következően – a muravidéki (szlovéniai) magyar művelődési, tájékoztatási, oktatási intézmények. Az elmúlt évben számos jelentős, közösen megvalósított programra került sor a velük való együttműködésben.

Március folyamán a Muravidéken is megszervezték a *József Attila Szavalóverseny* területi fordulóját. A Lentiben megrendezett megyei döntőn mindkét kategóriában a lendvai általános iskola diákjai lettek az elsők, úgyhogy a vándorkupa is hozzájuk került.

Április 23-án, a *Könyv Nemzetközi Napja* alkalmából Lendván, az 1. sz. Kétnyelvű Általános Iskolában intézményünk munkatársai, *Horváthné Jóna Mária* és *Tóth Renáta* gyermekkönyvtárosok tartottak foglalkozásokat az iskola diákjainak: könyvbemutató, anyanyelvi foglalkozás, papírszínházi előadás színesítette a programot. A lendvai városi könyvtárral régóta szoros szakmai kapcsolatot ápolunk – ebben az évben *Bellosics Bálint* rédcisi születésű néprajztudós, pedagógus emlékének megörökítésében működünk együtt. Előkészítettük a *Fülöp István* egykori helytörténész hagyatékából előkerült Bellosics-dokumentumok, fényképek, grafikák, nyomtatott kiadványok digitalizálását, melyet azután a lendvai városi könyvtárban végeztek el, és a berögzített dokumentumokat

könyvtárunk rendelkezésére bocsátották. Ebből egy kiadvány is készült Lendván, *Halász Albert* szerkesztésében.

Október 10-én egy nemzetközi tudományos konferencia idézte fel – ugyancsak *Lendván* – a nagy tudós emlékét. Ezen a konferencián könyvtárunk igazgatója, *Kiss Gábor* is előadást tartott.

A *Muravidéki Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézménnyel* is jó kapcsolatokat ápolunk. Az elmúlt évben, Zalabesenyőben a november 9-i kisdarsangon vendégünk volt a *Dobronaki Nótázók* énekegyüttes, akik a *Szivárvány Dalkör* jubileumi ünnepségén léptek fel – a fellépés támogatója a szlovéniai magyar kulturális intézet volt.

Gazdálkodás, költségvetés teljesítése

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár 2013. január 1-jétől önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szervvé alakult. Fenntartója Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata. Az új intézmény a korábbi József Attila Város Könyvtár beolvadásával, jogutódlással jött létre – az intézménynek ugyanakkor megszűnt a gazdasági szervezete, az önkormányzat döntése nyomán a gazdálkodási feladatokat a Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ látja el.

A Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár gazdálkodására az elmúlt évben is a rendkívüli takarékoság volt jellemző. A folyamatos likviditás biztosítása érdekében minden pályázati lehetőséget kihasználtunk, átcsoportosításokkal éltünk, hogy a könyvtár folyamatos, problémamentes működése megvalósíthatóvá váljon. Gazdálkodásunk két nagy területen működött egyszerre: biztosítani kellett az intézményi működés feltételeit és működtetni a kiegészítő állami támogatás felhasználásával a kistélepusi Könyvtárellátási Rendszert (KSZR). Ez utóbbinak gazdálkodási, felhasználási, elszámolási és ellenőrzési rendszerét menet közben kellett kialakítani, mert a felhasználásról szóló jogszabályok csak év közben jelentek meg. Nehezítette e feladatok végrehajtását az a körülmény is, hogy a gazdálkodó szervezet vezetőjét év elején felmentették, és év közben sem sikerült megfelelő, új vezetőt választani; így szinte az egész évet az intézmény munkatársai közül megbízott gazdasági vezetővel dolgoztuk végig, s e szűkös kapacitás rengeteg plusz feladat végrehajtását kényszerítette ki intézményünkönél is. A saját gazdálkodó szervezet megszűnése nyomán két gazdasági dolgozóval lettünk kevesebben, továbbá leépítésre került egy szakalkalmazotti és egy fél kisegítő alkalmazotti státus. A megmaradó létszámra (50 fő, ebből 3 részfoglalkozású) a megyei, városi és a KSZR feladatok végrehajtása miatt rendkívül nagy szükség volt, és lesz is a jövőben.

Intézményi költségvetésünk két nagy részből tevődött össze, az intézmény működtetési és a KSZR költségekből. Ez utóbbit, a jogszabályoknak megfelelően elkülönített alszámlán kezeltük, s miután ennek a kiegészítő támogatási összegnek a felhasználásáról külön jelentés keretében kell elszámolni, intézményi beszámolónkban erre csak röviden, a fő kiadási nemekre vonatkozóan térünk ki.

Pénzügyi adatok		2013. évi terv	2013. évi tény	KSZR
Bevétel	Az intézmény működési bevétele	7.026 eFt	4.656 eFt	
	Ebből a könyvtár szolgáltatásaihoz, beiratkozási díjhoz köthető bevétel (nem fenntartótól származó bevételek)		3.955 eFt	
	ebből a késedelmi díjbevétel		701 Ft	
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	150.584 eFt	183.315 eFt	163.566 eFt
	ebből fenntartói támogatás	22.000 eFt	47.095 eFt	
	ebből központi költségvetési támogatás	112.600 eFt	112.600 eFt	163.566 eFt
	ebből pályázati támogatás	15.984 eFt	23.620 eFt	
	a pályázati támogatásból EU-támogatás		14.005 eFt	
	Egyéb bevétel összesen	6.001 eFt	8.394 eFt	
	Bevétel összesen	163.611 eFt	196.365 eFt	163.566 eFt
Kiadás	Személyi juttatás	103.947 eFt	108.506 eFt	24.103 eFt
	Munkaadókat terhelő összes járulék	27.431 eFt	26.416 eFt	6.508 eFt
	Dologi kiadás	150.584 eFt	183.315 eFt	131093 eFt
	Egyéb kiadás	6.001 eFt	8.394 eFt	1862 eFt
	Kiadás összesen	163.611 eFt	196.365 eFt	163 566 eFt

Könyvtárunk teljes bevétele 2013-ban 359.931 eFt volt, ebből 163.566 eFt a KSZR működtetésére fordítható kiegészítő állami támogatás. Meg kell jegyezni, hogy ez nettó finanszírozású volt, melynek ÁFA vonzatát költségvetésünkben nem tudtuk tervezni, ezért év közben a fenntartó önkormányzatunktól 16.000 eFt átmeneti finanszírozást kaptunk erre célra, melyet 2014-ben kell visszatérítenünk. A központi költségvetési támogatást is értelemszerűen intézményfinanszírozásban kaptuk.

Pályázatok, céltámogatások

Támogató szervezet	Pályázati cél	Összeg (Ft)
Nemzeti Kulturális Alap	Új szolgáltatások bevezetése mobil eszközökre alkalmazva	448.000
Nemzeti Kulturális Alap	Múzsák ölelésében... A művészet befogadása – a befogadás művészete	500.000
Nemzeti Kulturális Alap	A DFMVK új arculatának kialakítása	1.351.000
Nemzeti Kulturális Alap	Rendezvényekre Zala megyében az Országos Könyvtári Napok keretében	999.000
Nemzeti Kulturális Alap	Irodalmi és ismeretterjesztő előadásokra a Keresztury Irodalmi Körben	350.000
Nemzeti Kulturális Alap	A Zalaegerszegi Büntetés-végrehajtási Intézet Könyvtárában könyvtári állomány bővítésére	250.000
Nemzeti Kulturális Alap	Reprográfiai-restauratori-kötészeti műhely tevékenységéhez szükséges anyagok és eszközök beszerzésére	407.000
ZMJVÖ/polgármesteri keret	JAVTK gyermekkönyvtári programjainak megszervezéséhez	100.000
ZMJVÖ	Könyvtári és könyvtárpedagógiai programok lebonyolítására	50.000
ZMJVKGY Oktatási Bizottság	JAVTK jubileumi program/képeskönyv	80.000
ZMJVKGY Gazdasági Bizottság	JAVTK jubileumi képeskönyv	50.000
EEM	ODR-támogatás (2012/13)	410.000
EEM	ODR-támogatás (2013/14)	440.000
Degré Alajos Zalai Honismereti Alapítvány	JAVTK 50 év a város szolgálatában/elektronikus kiadvány	20.000
ZMJV Millecentenáriumi Közalapítvány	JAVTK jubileumi kiadvány	150.000
JAVTK Olvasóinkért Könyvtári Alapítvány	JAVTK 50 éves jubileumi rendezvénye	75.000
NIIF	HBONE Regionális Központ üzemeltetése	600.000
NFÜ-TÁMOP	TÁMOP-3.2.12-12/1-2012-0027 Zala megyei könyvtárosok összehangolt továbbképzése	7.037.543
NFÜ-TÁMOP	TÁMOP-3.2.4.A-11/1-2012-0102 Olvasás, megértés, érvényes tudás támogatása könyvtári eszközökkel	6.967.371
Országos Idegennyelvű Könyvtár	Könyvtári szakfelügyelet	19.295
MKE Zala Megyei Szervezete	Szakmai vándorgyűlés költségeihez hozzájárulás	70.000
NAV	Személyi jövedelemadó 1 %-a	3.166

Költségvetésünk nagyon feszített volt, egyrészt mert az intézmény működési költségeire csak igen szűkösen tudtunk fordítani, rendeznünk kellett sok, az egyesítés előtti problémát, elmaradt költségeket, másrészt az átvett pénzeszközök nem a tervezett mértékben és jogcímenként folytak be.

Így dokumentumbeszerzésünk is alatta maradt a tervezettnek, bár a folyóiratbeszerzést racionalizálni tudtuk. A fenntartó külön segítségével elindíthattuk az adatbázisegyesítést, és az épület karbantartásra is némileg többet tudtunk fordítani. Szakmai programjainkat elsősorban pályázatokból, átvett pénzeszközökből tudtuk megvalósítani. A KSZR-ben tervezett tevékenységeket, a hozzájuk kapcsolódó kiadásokat, adminisztrációt – a korábban említett okok miatt – alig több, mint fél év alatt kellett elvégezni; munkatársaink, partnereink hozzáállása, áldozatos munkája segített hozzá, hogy sikeresen megvalósuljon.